Влада — Радам!

Голос України

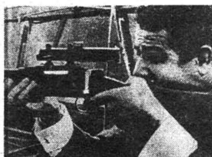
Газета Верховної Ради Української РСР ◆ № 16 ◆ Четвер, 24 січня 1991 року ◆ Ціна 10 коп.

То як — «так» чи «не так»?
Союз — чи...
Спільність — чи, кажучи по-російськи, — со-узничество?
Хочеться — свободи. Свободи — як усвідомленої доброти, своєї й чужої. Хочеться бути вільним, нікого й нічого не втрачаючи і ні для кого не будучи втраченим.
А хіба це неможливо?..
Роздуми про це читайте на 12—13 сторінках

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

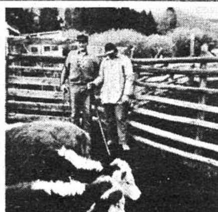
У МОСКВІ радянський керівник Михайло Горбачов звинуватив керівництво Іраку в незрозумілій і безвідповідальній воєнній політиці. Він також піддав критиці союзницькі війська за те, що вони виходять за межі резолюції Ради Безпеки ООН. Радянський Президент застеріг, що події в регіоні Перидської затоки йдуть у напрямі дуже небезпечної ескалації.

Ще кілька днів тому С. Хусейн охоче позував фоторепортерам, припавши до автоматного прицілу. Він раз у раз повторював, що «переможе невірних». Сьогодні, здається, подібна реклама вже не спрацьовує. Матеріали про кризу у Персидській затоці — на восьмій сторінці.

З чим прийшло наше село до ринку? Про це дискусійний матеріал аграрного оглядача Віктора Косарчука на 6 сторінці.

Роздуми голови колгоспу Петра Качкалди про роботу у фермера Ервіна Веклера читайте на 7 сторінці.

ДЕРЖАВНИЙ секретар Бейкер заявив, що дії радянських солдатів в Латвії і Литві в значній мірі ставлять під загрозу відносини між США та СРСР. Однак держсекретар дав зрозуміти, що події в Прибалтиці не призведуть до відкликання запланованої на наступний місяць у Москві зустрічі на найвищому рівні між американським і радянським президентами.

ЧИМ ДОПОМОГТИ ВАМ, ШАХТАРІ?

Триває поїздка Голови Верховної Ради УРСР Л. Кравчука по Донецькій та Луганській областях

Логічним завершенням вивчення шахтарських проблем було відвідання Головою Верховної Ради УРСР Л. Кравчуком Горлівського машинобудівного заводу. Колектив його виготовляє машини, без яких не можлива шахтарська праця, — вугільні комбайни. Під час зустрічей на підприємстві порушувалось питання: що треба зробити і чи є в нас необхідний науково-виробничий потенціал, аби шахтарські машини відповідали світовому рівневі, безвідмовно діяли в таких умовах, коли нормальних, благополучних вугільних пластів дедалі меншає і доводиться «закопуватися» за чорним золотом глибше, де геологічно складніші умови.

Заводчани показали йому найсучасніші комбайни, які значно полегшують шахтарську працю, за своїми характеристиками наближаються до світових зразків, однак, на жаль, тільки ще наближаються.

А причин цього безліч. Це, в першу чергу, занедбаність шахтарської галузі. Це також болісні удари постачальників, що вже переросло в хронічну хворобу, і соціальне лихо, що, зрозуміло, не підносить настрій людей. «Тяжко нам, ми на межі катастрофи», — звучало мало не з кожних вуст.

То що ж робити? Чекати склавши руки своєї гіркої долі? Ні, де б ми не бували, самі люди — від директора до робітника — твердо кажуть: годі нам точити пусті розмови, трохи допоможіть нам — і ми вийдемо з цієї біди. Треба працювати — тільки в цьому вихід з непростої ситуації.

Л. Кравчук підкреслив: ситуація не з легких, але Верховна Рада, уряд республіки енергійно діють, щоб допомогти людям, надати нового поштовху у прискоренні виробничого механізму. Цього року, незважаючи на всі складнощі, ми викроїли десятки мільярдів карбованців, які підуть на конкретну допомогу людям, щоб полегшити їхній перехід до життя в умовах ринкової економіки, захистити від несподіванок цього нового буття. Опрацьовуються нові закони, що мають розв'язати ініціативу людей, спонукають їх працювати краще. Головне — не розгубитися, спільно і злагоджено діяти у цей непростий час, якщо ми хочемо самі собі поліпшити життя.

Це була остання зустріч Голови Верховної Ради України в Донецькому краї. Після цього він поїхав до сусідньої Луганської області. Відвідання її почалось з перебування і ознайомлення з життям трудового колективу виробничого об'єднання «Луганськтепловоз».

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ, Леонід САМОЙЛЕНКО, спеціальні кореспонденти «Голосу України».

ЗАЯВА ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УРСР

ООН, 21 січня. (УКРІНФОРМ). У штаб-квартирі міжнародного співтовариства розповсюджено як офіційний документ Ради Безпеки ООН заяву Голови Верховної Ради Української РСР Л. М. Кравчука з приводу подій у районі Перської затоки. У ній висловлено глибокий жаль з приводу того, що ці події набули трагічного розвитку через відмову керівництва Іраку виконати вимогу ООН про припинення окупації Кувейту.

Заява глави Українського парламенту з інтересом сприйнята в колах ООН. На думку дипломатів, вона стала ще одним наочним свідченням втілення в життя положень Декларації про державний суверенітет України, яка прагне активно здійснювати свій зовнішньополітичний курс.

ЗАЯВА ПРОКУРАТУРИ СОЮЗУ РСР

Події останнього часу набувають все більш драматичного характеру і викликають глибоку тривогу. В Прибалтиці і Закавказзі ллється кров ні в чому не винних людей. Під загрозу поставлено процес демократичних перетворень суспільства.

В основі конфліктів і відкритих зіткнень — грубі порушення Конституції СРСР, ігнорування правових підвалин суспільства, незаконні методи протиборства політичних сил.

Не можна не бачити, що в деяких республіках, незважаючи на рішення з'їзду народних депутатів СРСР, Верховної Ради СРСР, продовжують прийматися законодавчі акти, які ущемляють права громадян і цілих груп населення і суперечать визнаним в усьому цивілізованому світі нормам міжнародного права. Створюються збройні формування, не передбачені законодавством СРСР. Зброя часто опиняється в руках безвідповідальних людей. Саме такі дії ведуть до загострення міжнаціональних відносин.

Неприпустимими також є спроби окремих організацій використати у своїх інтересах підрозділи збройних сил.

У цьому зв'язку Прокуратура СРСР вважає за необхідне звернутися до республіканських органів влади із закликом припинити дію всіх законодавчих актів, які суперечать Конституції СРСР і порушують права людини; негайно розпустити незаконні збройні формування.

Прокуратура СРСР заявляє, що вживатимуться найрішучіші заходи щодо припинення діяльності будь-яких об'єднань і громадян, у тому числі політичних партій, громадських організацій і масових рухів, які закликають до насильственого повалення державного і суспільного ладу, розпалювання національної чи расової ворожнечі, закріпленої Конституцією СРСР єдності території Союзу РСР, республік і автономних утворень.

Будь-які міжнаціональні конфлікти, питання зміни державного устрою повинні вирішуватися строго на правовій основі.

Обстановка вимагає від засобів масової інформації максимально об'єктивного і зваженого висвітлення процесів, що відбуваються. Зловживання свободою слова і поширення відомостей, що не відповідають дійсності, сьогодні небезпечні, як ніколи.

Прокуратура СРСР всебічно розслідує обставини, пов'язані з використанням збройної сили і зброї, які призвели до загибелі людей, дасть оцінку їх правомірності і у разі порушення закону з будь-чиєї сторони гласно поставить питання про відповідальність винних, незалежно від посад чи постів, які вони займають. Ми розраховуємо на сприяння в цій справі з боку всіх громадян, органів влади і управління, приймемо будь-яку допомогу у встановленні істини.

ВІД ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР

Останнім часом у деяких засобах масової інформації поширюється неправдива інформація щодо порушення кримінальних справ відносно осіб, які у жовтні минулого року захопили будівлі та споруди Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. Зокрема, у газеті «Вечірній Київ» 16 січня ц. р. опублікована заява депутатської групи Київради «Демократичний блок», у якій стверджується, що арешт О. С. Донія та порушення кримінальних справ спрямовані проти учасників політичної голодовки і мають характер політичних репресій. Більше того, автори цієї заяви звинувачують прокуратуру в тому, що її дії начебто спрямовані проти Верховної Ради УРСР, яка задовольнила вимоги студентів, та її Голови Л. М. Кравчука, «який дав особисту гарантію безпеки студентів». Таку заяву інакше, ніж провокаційною, назвати не можна. Все це робиться відповідними силами для того, щоб сформувати неправильну громадську думку, протиставивши Прокуратуру вищому органу державної влади.

Тому Прокуратура Української РСР вважає за необхідне заявити, що вона стоїть на боці законності, з повагою ставиться до рішення Верховної Ради УРСР, її керівництва, в тому числі щодо студентів, які голодували, і ніяких порушень з цього приводу не допускає. Ніхто із студентів — учасників голодівки у жовтні 1990 року не притягався і не притягається за ці дії до будь-якої відповідальності.

Що ж стосується арешту О. С. Донія, то проти нього прокурором м. Києва була порушена кримінальна справа за організацію блокування будівель та споруд університету, в результаті чого протягом 15, 16, 17 жовтня минулого року були зірвані заняття на п'яти факультетах. В цей час не змогли навчатись 4885 студентів денної і 584 студенти вечірньої форми навчання. Враховуючи те, що він ухилявся від явки за викликом слідчого, було визнано доцільним обрати запобіжний захід у вигляді арешту.

Однак, виходячи з гуманних міркувань і беручи до уваги молодий вік О. С. Донія, а також те, що він є студентом 5 курсу і йому в даний час необхідно складати екзамени, прокурор Української РСР М. О. Потебенько звільнив його з-під варти. З урахуванням прохання Українського республіканського комітету профспілки працівників народної освіти і науки та партійного комітету університету не притягати О. С. Донія до відповідальності і передати справу на розгляд громадських організацій. Прокуратурою республіки прийнято рішення про закриття кримінальної справи.

Прокуратура Української РСР ще раз звертає увагу тих, хто робить заяви в засобах масової інформації, на неприпустимість перекручення фактів, тиску на Прокуратуру і нагнітання дестабілізації в суспільстві.

Прес-центр Прокуратури УРСР.

ГОЛОС України

Газета Верховної Ради Української РСР

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Редколегія:
Олександр БІЛИК, заступник редактора
Анатолій ГОРЛОВ, заступник редактора
Олександр ЄМЕЛЬЯНОВ, член-кореспондент АН УРСР
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ
Леонід САМОЙЛЕНКО, заступник редактора
Борис СИДОРЕНКО, заступник редактора
Анатолій СОЛОНСЬКИЙ
Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар

Засновник — Верховна Рада Української РСР.

Адреса редакції: УРСР, 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4

Рукописи не рецензуються і не повертаються.

Думки авторів публікацій у «Голосі України» не завжди збігаються з точкою зору редакції.

Індекс 60955. Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 60 коп.

УВАГА! У зв'язку з технологією випуску газети другий «зошит» (9—16 стор.) вкладено між 4 і 5 сторінками.

Популяризуємо Закон

Які тепер повноваження у Рад

Ряд законів, прийнятих останнім часом парламентом республіки, вже набули чинності. Вони є сконцентрованим виразом суспільної необхідності регламентації різних сфер діяльності республіки. Однак в процесі реалізації поданих актів виникають певні труднощі.

Отож, під рубрикою «Популяризуємо Закон» ми починаємо публікувати роз'яснення щодо особливостей того чи іншого закону. Читачі матимуть змогу отримати відповіді на запитання, що хвилюють у зв'язку з прийняттям нових правових актів.

Закон «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування» довго і заінтересовано чекала практично вся республіка і особливо місцеві Ради. А їх у нас понад 11 тисяч. Які ж найхарактерніші риси і особливості цього важливого правового акта?

ЩО ТАКЕ МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ?

Територіальна самоорганізація громадян для самостійного вирішення безпосередньо або через органи, які вони обирають, усіх питань місцевого значення в межах законів та власної матеріально-фінансової бази. У багатьох країнах Заходу місцеве самоврядування не входить до системи державної влади і навіть виступає щодо неї певною демократичною противагою. Однією з найхарактерніших рис указаного Закону є поєднання в особі місцевих Рад властивостей представницьких органів державної влади та місцевого самоврядування.

Чим же керувалися ті, хто розробляв концепцію Закону, а також народні депутати, які за нього проголосували?

По-перше, Декларацією про державний суверенітет України, якою місцеві Ради народних депутатів залишені у системі представницьких органів державної влади. Подруге, пануючою у вітчизняній науковій літературі концепцією народного самоврядування як влади, що належить народові та здійснюється ним як безпосередньо, так і через державні та недержавні органи. По-третє, міркуваннями політичного і практичного характеру. При збереженні місцевих Рад народних депутатів у системі державної влади зберігається і традиційна для нашої республіки радянська форма організації влади та самоврядування на місцях. Це дає можливість, у свою чергу, не створювати поряд з ними ще й органів місцевої адміністрації, які призначалися б і підпорядковувалися б тільки центру.

Декларація про державний суверенітет України проголосила принцип поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову. Отже, органами якої державної влади є місцеві Ради?

Місцевої державної влади, яка є однорідною і неподільною на законодавчу та виконавчу. В республіці, яка прагне стати правовою державою, має бути лише одна законодавча влада в особі парламенту. Щодо місцевих Рад, то вони здійснюють, у межах компетенції, всю повноту місцевої влади та є основною ланкою системи місцевого самоврядування, яка об'єднує і координує діяльність інших ланок місцевого самоврядування. До речі, спроба поділити місцеву владу на законодавчу і виконавчу загострила суперечності у структурі місцевих Рад, стала однією з причин так званої «кризи виконавчої влади». Закон передбачає ряд норм, спрямованих на усунення зазначеного явища на місцях.

Чим обумовлена назва, структура і зміст вказаного Закону?

Розглянута концепція місцевого самоврядування обумовила назву, структуру і зміст Закону, який включає в себе невеличку преамбулу та п'ять самостійних розділів. У преамбулі та перших двох розділах наводиться визначення місцевого самоврядування, розкривається система і принципи, а також територіальна, правова та фінансово-економічна основи. Два наступних розділи присвячені врегулюванню правового статусу місцевих Рад та інших ланок системи самоврядування. Заключний розділ присвячено питанням правового забезпечення та гарантіям нормального функціонування всієї системи місцевого самоврядування.

Що є територіальною основою місцевого самоврядування — адміністративно-територіальна одиниця чи населений пункт?

Адміністративно - територіальна одиниця. Адже межі населених пунктів не завжди збігаються з межами адміністративно - територіальних одиниць.

ЩО ТАКЕ БАЗОВИЙ РІВЕНЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ?

Відомо, що система адміністративно - територіального поділу нашої республіки складається з трьох ланок. Село, селище, місто без районного поділу належать до низової, район, місто з районним поділом — до середньої, а область — до вищої.

У Законі про місцеві Ради та місцеве самоврядування республіки визначається базовою сільрада, селище, місто.

Яке це має практичне значення?

Справа в тому, що Закон наділив Ради базового рівня місцевого самоврядування власною компетенцією, яка не може бути змінена інакше, як законом або договором. Тепер саме у бюджети адміністративно - територіальних одиниць базового рівня повністю зараховуватимуться такі доходи, як прибутковий податок з громадян, прибутковий податок на фонд оплати праці колгоспників, прибутковий податок з колгоспів, радгоспів, споживчої кооперації і громадських організацій, державне мито, плата за патенти на заняття індивідуальною трудовою діяльністю, земельний податок, плата за трудові і природні ресурси, місцеві податки і збори та інші важливі джерела, що зроблять місцеві бюджети більш вагомими й стабільними.

Слід також зазначити, що вперше у законотворчій практиці республіки селищні і сільські та невеликі міські Ради народних депутатів отримали дуже значні власні повноваження на рівні з повноваженнями міських Рад великих індустріальних центрів. Такий підхід до законодавчого врегулювання повноважень місцевих Рад ніякою мірою не ущемляє інші ланки місцевих Рад, зокрема районну й обласну, а також районну в місті. Адже всі Ради наділені своїми власними повноваженнями і правом за взаємною згодою на договірних засадах перерозподілити їх між собою. Перерозподіл повноважень має супроводжуватися і перерозподілом коштів, а також матеріально-технічних й інших ресурсів, необхідних для здійснення цих повноважень. Проте в сільських районах і областях цей розподіл відбуватиметься переважно знизу вгору, від базового рівня, а в містах з районним поділом — навпаки: зверху донизу. Саме такий спосіб перерозподілу повноважень у системі місцевих Рад народних депутатів республіки дозволить відійти від згадуваного принципу «матрьошки». Щодо правового статусу районних у місті Рад народних депутатів, то їх становище в системі місцевих Рад народних депутатів зміниться мало, але й вони матимуть об'єкти комунальної власності, свій бюджет та інші атрибути самостійності і незалежності у вирішенні питань місцевого значення. Виключення їх з базового рівня місцевого самоврядування було продиктоване специфікою великих міст як єдиних соціально-економічних організмів, органічними частинами яких є міські райони.

Микола КОРНІЄНКО,
кандидат юридичних наук.

Система місцевих Рад мала вигляд перевернутої трапеції:

Обласна ланка місцевих Рад
Районна ланка
Низова

У Законі про місцеві Ради та місцеве самоврядування республіки зроблено спробу вперше в законотворчій практиці перевернути вказану трапецію і поставити її, як мовиться, з голови на ноги, визначивши базовою не область, а сільраду, селище, місто:

Область
Район
Сільрада, селище, місто

КОНТРАКТ УКЛАДАЄ ВИКОНКОМ

Вперше на Україні виконкоми Хмельницької та Кам'янець-Подільської міських Рад, Меджибізької селищної та Летичівської районних Рад стали організаторами асоціації міжнародного туризму на Поділлі. За попередніми підрахунками, асоціація одержуватиме до п'яти мільйонів карбованців на рік, третину з них — у валюті.

Вперше така ідея виникла в облвиконкомі кілька років тому. Однак далі дискусій про штатний розпис не пішли. Ми ж побачили перспективу і з зацікавленням взялися за справу. За п'ять днів вирішили основні організаційні питання, обрали голову ради асоціації. Ним став на громадських засадах голова Хмельницької міськради І. Бухал. Найперша мета асоціації — відтворити історичні та культурні надбання народу, широко пропагувати вітчизняну історію. А вона у нас багата. Та не вміли ми не тільки шанувати своє надбання, а й використовувати на своє благо.

Ось один тільки приклад. Є у Меджибожі старий єврейський цвинтар. Так ось не так давно з'ясувалося, що в одному напівзанедбаному некрополі покоїться прах основоположника хасидизму. Особливий радник прем'єр-міністра Ізраїля Давид Іцхаком сказав, що це місце для хасидів можливо навіть більш святе, ніж Ієрусалим, і тисячі паломників прагнуть помолитися на цій могилі. Це підштовхнуло нас до думки укласти відповідну угоду з ізраїльською стороною — ми забезпечуємо паломників житлом, транспортом тощо, вони ж за всі послуги розраховуються з нами валютою. Тобто з'явилася обопільна вигода. Щоправда, цей аспект діяльності складає всього декілька відсотків. Основні ж контакти розвиватимуться з країнами Європи та Америки.

Вже укладено договір з канадським містом Модесто на обмін постійними представниками по забезпеченню туристичних груп, у найближчий час відбудеться зустріч з представниками туристичних фірм Європи, Америки для підписання контрактів на маршрут «Золоте кільце Поділля», що охоплюватиме всю географічну зону краю. За оцінкою американських бізнесменів, цей маршрут на Україні буде найбільш перспективний. Щоправда, необхідно провести чимало реставраційних робіт, налагодити мережу послуг. Для цього асоціація створила три малих підприємства — проектно-реставраційні майстерні. Щодо вирішення проблем інфраструктури асоціації — то ці турботи взяло на себе одне з управлінь будівництва Хмельницької АЕС.

Одночасно ми активно взялися і за відтворення народних промислів. Здавна у Європі користувалися попитом подільські писанки, рушники, вишиті сорочки, гончарні, різьблені та шкіряні вироби тощо. Все це ми готуємо повезти вже у травні до Німеччини на пробну виставку-розпродаж. Відтак найбільш популярні вироби реалізовуватимемо нашим закордонним гостям у туристичних центрах.

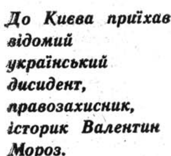
Асоціація працює на повну силу. І маємо вже й реальні результати. Відповідно до укладених контрактів найближчим часом із закордону надійдуть медикаменти, устаткування, товари народного споживання.

Великі надії покладаємо ще на дві асоціації, членом яких є міськвиконком. Це асоціація підприємств-експортерів товарів за кордон на базі заводу «Катіон» і туристична під егідою Укрінтуру. Звичайно, нове амплуа виконкому — не самоціль. Просто у сьогоднішній кризовий період це надійний шанс отримати валюту для розвитку матеріальної бази бюджетних організацій, і в першу чергу закладів охорони здоров'я, освіти, культури. Тож ми його прагнемо використати сповна.

П. СВІНЦ,
помічник голови Хмельницького міськвиконкому.
Хмельницький.

Ласкаво просимо!

До Києва приїхав відомий український дисидент, правозахисник, історик Валентин Мороз.

Клопотали про його звільнення папа римський, президент США, академік Сахаров... Невідомо, як би склалася його доля. Але американці арештували двох радянських громадян, які збирали інформацію про підводні човни, і засудили обох до п'ятдесяти років тюрми. Брежнєвське керівництво сполохнулось і запропонувало американцям обмін — ми вам дисидентів, ви нам наших шпигунів. Після тривалих торгів за розвідників виторгували п'ятьох дисидентів. У тій п'ятірці спеціальним рейсом Аерофлоту відправили із мордовського табору суворого режиму в Америку і Валентина Мороза. Було це в 1979 році.

Він швидко освоївся на Заході. Працював у Гарвардському університеті, на радіо «Свобода», радіо Канади. Став доктором наук. Видав кілька книг. Зараз редагує журнал «Анабазис» у Канаді. До речі, мріє його розповсюджувати на Україні.

ПОЇХАВ ДИСИДЕНТОМ, ПОВЕРНУВСЯ ДОКТОРОМ

Він був арештований, коли навчався в аспірантурі. Чотири роки таборів і тюрем. Не встиг порадуватися свободі, як знову був її позбавлений за стандартним у шістдесяті роки звинуваченням — за «зберігання, виготовлення і поширення матеріалів, які порочать соціалістичний лад». Цього разу підсудний Мороз одержав чотирнадцять років таборів плюс заслання.

Він не любить згадувати ті страшні часи. П'ятимісячне голодування у тюрмі, про яке повідомляли всі провідні газети й інформаційні агентства світу...

Доктор Мороз на запрошення ректорату Київського політехнічного інституту до першого лютого читає лекції про сучасну історію України. По вівторках і четвергах — о 10 годині 25 хвилин в актовому залі першого корпусу КПІ, по понеділках і середах — о 16 годині 30 хвилин в залі Інституту теоретичної фізики.

Олександр КЛИМЕНКО.
Фото автора.

КОРОТКО З ЛИСТІВ

«...Щодо купонів. У крамницях як нічого не було, так і нема. А що ж на «чорному ринку»! Там усе гаразд. Тільки тепер спекулянти і громадяни Польщі продають речі не тільки за гроші, а й за купони. І беруть учетверо дорожче за номінальну вартість».

О. ДЕНИСЕНКО.
Запоріжжя.

«...Вважаю, що суверенна Україна повинна бути суверенною не тільки на папері. Вона має стати повноцінним членом УЕФА та ФІФА».

М. КОСТИШИН.
Село Дзвиняч Богородчанського району Івано-Франківської області.

САМ НЕ ГАМ...

НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ, як і всюди, останнім часом уперто ходили чутки про гори викинутих на звалища дефіцитних харчів. Складається враження, що наші смітники багатші від прилавків у магазинах. Та ось під Павлоградом на смітнику дійсно знайдено півтори тисячі банок рибних консервів — майже три тонни. Це, переважно, консерви івасів та оселедців, виготовлені ще у 1987 році. Реалізувати їх належало Павлоградській райспоживспілці, база котрої — неподалік від звалища.

Новина викликала пристрасні дискусії. Громадськість вимагає, щоб зухвале неподобство не списали на безгосподарність, щоб назвали поіменно тих, хто і з якою метою це зробив.

Розпочато слідство.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».

Економіка

ПРОЩАЙ І ЗДРАСТУЙ, «ЕЛЕКТРОН»

ЛЬВІВ. На брифінгу для громадськості і журналістів було повідомлено про те, що концерн «Електрон» роздержавлюється. Трудові колективи підприємств, що входять до концерну, надали його керівництву, зокрема президенту В. Рибинку, повноваження для переговорів з державними органами про викуп майна концерну для створення акціонерного товариства. Механізм роздержавлення поки що втаємничений.

На концерн «Електрон» поглядають з надією інші підприємства, адже він прокладає шлях до ринку, де у виграші будуть і виробничники, і споживачі.

Втім, споживач уже отримав свій різдвяний подарунок. Телевізор «Електрон» залишається найдешевшим у країні. Він коштуватиме на 100—200 карбованців менше від «Фотона» і «Горизонта». Ціна «Фотона», наприклад, зросла вдвічі, а «Таураса» — втричі. Телевізори марки «Електрон» четвертого покоління коштують з 1 січня 1991 року 1720 карбованців. На «чорному ринку» за нього дають 3 тисячі карбованців.

Оксана АПУНЕВИЧ.

Хто є хто

Необхідне громадянське сусп

ЗАЄЦЬ ІВАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ, Святошинський виборчий округ № 17 м. Києва. 1952 року народження, українець, безпартійний. Закінчив Українську сільськогосподарську академію, економіст-математик.

Голова підкомісії з питань реформи організаційних структур управління Комісії Верховної Ради УРСР з питань економічної реформи і управління народним господарством. Входить до опозиції в парламенті.

— Окремі представники рафінованої гуманітарної інтелігенції іноді проголошують, що справжні інтелігенти лише вони, а всі інші — так собі, люди з вищою освітою. Що з цього приводу думаєте ви! Чи взагалі є в СРСР інтелігенція!

— Є. І серед технічної інтелігенції її досить значний прошарок. Навіть більше того — саме там вона найбільше й вціліла. Збереглася і спадкоємність занять, бо технічну інтелігенцію винищували менше, ніж гуманітарну під час репресій...

— Та й академік Сахаров, мабуть, яскраве тому підтвердження!

— І він, і багато інших людей. У нас на Україні це, зокрема, Павло Кислий, Петро Таланчук. Вони — яскраві представники українського відродження.

— А що таке, на ваш погляд, політична банальність!

— Так відразу й не відповіси... Це — заяложені речі, задекларовані істини, які не несуть в собі нової думки, не спонукають до дій. А стосовно політики — це фарисейство, лицемірство, спроби приховати за красивими словами суть справи. Взагалі ви мене «зрізали» цим запитанням...

— Ну, добре. Я задам інше: коли у вас хороший настрій, що ви говорите жінці, товаришеві!..

— Жінці я завжди говорю ніжні і ласкаві слова, а коли у мене приємний чи неприємний настрій, я наспівую, «мурчу» про себе українські пісні. Однак, мабуть, ніколи не відчуваю себе не в настрої. Буваю зморений, схвильований, можливо, занадто емоційним. Коли ж я нічим не стурбований, мене «тягне» до поезії. Дуже люблю Василя Симоненка, Тараса Шевченка, сьогодні закоханий в стрілецькі пісні, бо вбачаю в них велику ідею нашої української державності. Там вона викристалізована, як на мене, в чистому вигляді.

— А коли ви востаннє дарували квіти дружині не з якогось урочистого приводу, а за душевним порухом!

— О, дружині я дарую квіти регулярно.

— Всі депутати скаржаться на брак часу, Ви, певно, — не виняток. Як ставиться до вашого депутатства сім'я! Яка вона у вас!

— У мене дружина, п'ятирічна донька Ярославка, і сьогодні я чекаю на поповнення. Напруженості в сім'ї з приводу мого депутатства нема. Дружина чудово розуміє, що я не марно витрачаю час, а роблю корисну справу для України. А легко нам ще й тому, що маємо маленьку квартирку — 18 квадратних метрів в сімейному гуртожитку, — живемо одним днем і вести господарство із розрахунком на завтра не маємо змоги. Ні на що інше, окрім приготування їжі, місця не вистачає. Я навіть книги у великій кількості, як колись, не купую — ніде ставити. А коли ще дитина народиться, то взагалі не до жартів буде...

— Суто чоловіче запитання: сина хочете!

— Хочу. У мене й буде син. У мого батька чотири сини, і для нього було справжньою «трагедією», коли у всіх чотирьох пер
доньки. І
році дід зр
лодшого бр
онук. Я дум
лю цей «у
ній рід пол
довження...

— А що
нові!

— Щоб
незалежній,
раїні і був

— ...об
путато...!

— Знаєте
ства, викон
ських обов'
лови Руху,
гій Рух
ва укр
раса Шевче
ня вимуше
путатів, бо
ти дійові і
го громадя
Мені хотіло
ри були
ше, і я за
нодавчими
й належить

спеціалі...
дент «Г...
Воло...

Вітал...

Тільки факт

Від маршала до маршала

Героїчні зусилля пішли не на створення важкого авіанесучого крейсера, який навіть за цивільними темпами будувався поволі, а на те, щоб придумати назву для корабля. Проектувався він як «Брежнєв» (був такий маршал), а ходові випробування пройшов як «Тбілісі». Але відомі події перекреслили й цю назву. Нарешті на борту корабля аршинними літерами вивели «Адмірал флоту СРСР Кузнєцов». Нещодавно на палубі крейсера з інспекційним візитом побував міністр оборони СРСР Д. Язов. Маршал завітав не з порожніми руками: за відмінну службу подарував екіпажеві відеоапаратуру, дві картини (по три тисячі карбованців кожна) та чудову бібліотеку. Днями на крейсері відбулась урочиста церемонія підняття прапора. Вчетверте назва корабля не змінилася.

Володимир БОНДАРЕНКО.
Миколаїв.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

АЛЕ

Театр «...
ло, запро...
Києва коле...
з союзних
ми днями
раптом з'я...
ський дра...
ні Лунача...
ще не ст...
кою. Прос...
чаткувала
й знайоми...
театрами,
мо гірше,
— чудови...
вастопольц...
стави — «...
«Неправди...
ріво, обид...
го молодо...
сера Рома...
чори теат...
телевізору...
ті показал...
мистецтво,
стачає сьо...
від душі.
годні мож...
ся. Це обр...
кає в уяві...
жуть одне...
Фантастич...
(І. Нірод, В...
кішні кост...
шукані ак...
самперед
Н. Белобл...
ську, Ю.
накіну.

Добре,
мало...

Хрв...

його звіль-
ький, прези-
дкмік Саха-
як би скла-
Але амери-
двох ра-
ян, які зби-
про підвод-
или обох до
в тюрми.
керівництво
запропонува-
обмін —
тів, ви нам
Після три-
розвідників
вох дисиден-
ці спеціаль-
офлоту від-
вського та-
режиму в
нтина Моро-
979 році.
своїся на
в у Гар-
ерситеті, на
радіо Ка-

ТОМ,
ОРОМ

тором наук.
нг. Зараз ре-
Анабазис» у
мріє його
на Украї-
на запро-
Київського
ституту до
чите лек-
історію Ук-
ках і четвер-
дні 25 хви-
залі першо-
по понеді-
о 16 годи-
залі Інститу-
фізики.
ИМЕНКО.

М...

Павлоградській
база котрої
звалища.
ла пристрасні
кість вима-
неподобство
господарність,
менно тих, хто
це зробив.
ство.
ПОРЕНКО,
кореспондент
аїни».

ТУЙ,
І»

вач уже отри-
ний подару-
«Електрон»
йдешевшим у
тутуватиме на
бованців мен-
» і «Горизон-
тона», напри-
вічі, а «Тау-
і. Телевізори
он» четверто-
оштують з 1
ку 1720 кар-
чорному рин-
дають 3 тися-
ПУНЕВИЧ.

Хто є хто

Необхідне громадянське суспільство

ЗАЄЦЬ ІВАН ОЛЕКСАНДРОВИЧ, Святошинський виборчий округ № 17 м. Києва. 1952 року народження, українець, безпартійний. Закінчив Українську сільськогосподарську академію, економіст-математик.

Голова підкомісії з питань реформи організаційних структур управління Комісії Верховної Ради УРСР з питань економічної реформи і управління народним господарством. Входить до опозиції в парламенті.

— Окремі представники рафінованої гуманітарної інтелігенції інколи проголошують, що справжні інтелігенти лише вони, а всі інші — так собі, люди з вищою освітою. Що з цього приводу думаєте ви? Чи взагалі є в СРСР інтелігенція?

— Є. І серед технічної інтелігенції її досить значний прошарок. Навіть більше того — саме там вона найбільше й вціліла. Збереглася і спадкоємність занять, бо технічну інтелігенцію винищували менше, ніж гуманітарну під час репресій...

— Та й академік Сахаров, мабуть, яскраве тому підтвердження?

— І він, і багато інших людей. У нас на Україні це, зокрема, Павло Кислий, Петро Таланчук. Вони — яскраві представники українського відродження.

— А що таке, на ваш погляд, політична банальність?

— Так відразу й не відповісти... Це — заяложені речі, задекларовані істини, які не несуть в собі нової думки, не спонукають до дій. А стосовно політики — це фарисейство, лицемірство, спроби приховати за красивими словами суть справи. Взагалі ви мене «зрізали» цим запитанням...

— Ну, добре. Я задам інше: коли у вас хороший настрій, що ви говорите жінці, товаришеві?..

— Жінці я завжди говорю ніжні і ласкаві слова, а коли у мене приємний чи неприємний настрій, я наспівую, «муркочу» про себе українські пісні. Однак, мабуть, ніколи не відчуваю себе в настрої. Буваю зморeним, схвильованим, можливо, занадто емоційним. Коли ж я нічим не стурбований, мене «тягне» до поезії. Дуже люблю Василя Симоненка, Тараса Шевченка, сьогодні закоханий в стрілецькі пісні, бо вбачаю в них велику ідею нашої української державності. Там вона викристалізована, як на мене, в чистому вигляді.

— А коли ви востаннє дарували квіти дружині не з якогось урочистого приводу, а за душевним порухом?

— О, дружині я дарую квіти регулярно.

— Всі депутати скаржаться на брак часу, Ви, певно, — не виняток. Як ставиться до вашого депутатства сім'я? Яка вона у вас?

— У мене дружина, п'ятирічна донька Ярославка, і сьогодні я чекаю на поповнення. Напруженості в сім'ї з приводу мого депутатства нема. Дружина чудово розуміє, що я не марно витрачаю час, а роблю корисну справу для України. А легко нам ще й тому, що маємо маленьку квартирку — 18 квадратних метрів в сімейному гуртожитку, — живемо одним днем і вести господарство із розрахунком на завтра не маємо змоги. Ні на що інше, окрім приготування їжі, місця не вистачає. Я навіть книги у великій кількості, як колись, не купую — ніде ставити. А коли ще дитина народиться, то взагалі не до жартів буде...

— Суто чоловіче запитання: сина хочете?

— Хочу. У мене й буде син. У мого батька чотири сини, і для нього було справжньою «трагедією», коли у всіх чотирьох першими народилися доньки. І тільки в минулому році дід зрадів — у мого молодшого брата народився син, онук. Я думаю, що теж закріплю цей «успіх», і наш древній рід поліщуків матиме продовження...

— А що б ви побажали синові?

— Щоб він жив у вільній, незалежній, демократичній Україні і був щасливим.

— [illegible]обі як народ[illegible] депутатові?

— Знаєте, я, окрім депутатства, виконую багато громадських обов'язків: заступник голови Руху, голова ради колегій Руху, [illegible]лен ради [illegible]вариства укр[illegible]кої мов[illegible]ені Тараса Шевченка. Таке роздвоєння вимушене для багатьох депутатів, бо нам треба створити дійові інститути справжнього громадянського суспільства. Мені хотілося, щоб ці структури були створені якнайшвидше, і я займався б суто законодавчими функціями, як мені й належить.

Вів бесіду спеціальний кореспондент «Голосу України» Володимир СКАЧКО. Фото Віталія ШЕВЧЕНКА.

Я...
С...
С...
С...
С...
М...
О...
К...
Ц...
О...

НА ТРЬОХ — НЕ

Не знаю, про що ви подумали. Я — про борщ. Мене послала дружина на одеський Привоз: придбати все на борщ та дещо про запас. Вже уявляю, як отой борщ парує на столі, вирішую починати звідти, де сметана. Тут — гори сиру, бринзи, масла, бідони й банки сметани, молока. «Почім бринза?» — «Покуштуйте, за це грошей не беремо». — «А як узяти?» — «Для вас — по дванадцять!» — «А дешевше?» — «Дешевша тільки петрушка...». Давненько ж я тут не був — місяців зо три. Тоді бринза була по 6—7 карбованців. Відмовляю собі у бринзі. А без сметани як? Літр — червінець. Подаю п'ятірку разом з півлітровою банкою. Початок — є. Попутно дізнаюсь: молоко — 3 карбованці, сир — 8, масло — 20. Привоз вловлює кон'юнктуру швидко: почались перебої з молочними продуктами у магазинах — ціни стрибнули догори.

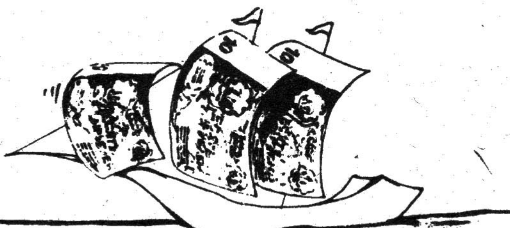
Далі — м'ясо. Від птиці відмовляюся: двокілограмова курка «просить» 30—35 карбованців, трикілограмова гуска — стільки ж, індика можна взяти за 80. Яловичина не дешевша. А за свинину можна й поторгуватися. Є по 15, а є й по 5. Чи не тому, що поряд торгує ще й споживча кооперація, де той же кілограм коштує 4.30. Правда, беруть неохоче — надто жирна. Та ціну таки збиває. Тому й вдалося мені виторгувати кілограм свинини (з кісточкою, звісно) за 10 карбованців.

А про запас забажалося взяти щось із копченостей. Їх тут — подих захоплює, очі розбігаються. Від цін — теж. М'ясний балик — 30 карбованців за кілограм, домашня ковбаса — 18, кров'янка — 10, підчеревина (на якій і зупинився) — 12. Чому б ото колгоспам, радгоспам, тій же кооперації за подібну продукцію не брати подібних грошей? Ні, я знаю й про держзамовлення «під зав'язку», й про всілякі заборони. Але ж отримано й можливості для власної переробки значної частини продукції. В облвиконкомі недавно чув: виділяємо додаткові кошти на прискорений розвиток переробних цехів безпосередньо на місцях. Правда, з устаткуванням сутужно. Але ж господарі до-

машніх ферм
асигнувань, н
таткування н

З овочами
швидше. Ка
цибуля — н
розі, є в ма
морква й кар
дишні. Схов
тачає, а уста
го, продукція
дає. А скіль
ворено в Од
ність виготов
таткування і
приємствах!..
кілограма м
ванця, кілогр
за півтора,
ки (ось тоб
за 50 копійо
по колгосп
Привозу ква
невигідна д
господарств,
валовий збір
вигідна! За с
півтора карб
кілограм —
ців? Навіть
зені з Кавка

Завершую
в черзі за
Морози заб
придунайські
вихідні завоз
ки тонн тов

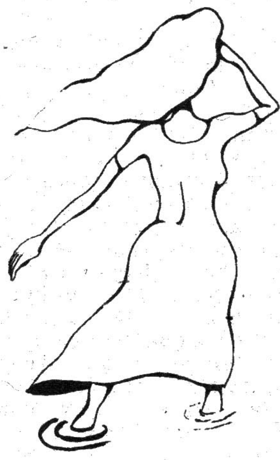

Тільки факт

Від маршала до маршала

Героїчні зусилля пішли не на створення важкого авіанесучого крейсера, який навіть за цивільними темпами будувався поволі, а на те, щоб придумати назву для корабля. Проектувався він як «Брежнєв» (був такий маршал), а ходові випробування пройшов як «Тбілісі». Але відомі події перекреслили й цю назву. Нарешті на борту корабля аршинними літерами вивели «Адмірал флоту СРСР Кузнецов». Нещодавно на палубі крейсера з інспекційним візитом побував міністр оборони СРСР Д. Язов. Маршал завітав не з порожніми руками: за відмінну службу подарував екіпажеві відеоапаратуру, дві картини (по три тисячі карбованців кожна) та чудову бібліотеку. Днями на крейсері відбулась урочиста церемонія підняття прапора. Вчетверте назва корабля не змінилася.

Володимир БОНДАРЕНКО.
Миколаїв.

Мал. Юрія ГОЛОВЧЕНКА.

Гастролі

АЛЕ — МАЛО

Театр «Дружба», як правило, запрошує на гастролі до Києва колективи зарубіжні або з союзних республік. Але цими днями на афіші «Дружби» раптом з'явився Севастопольський драматичний театр імені Луначарського. Ні, Крим ще не став новою республікою. Просто «Дружба» започаткувала нову форму роботи й знайомить киян з нашими ж театрами, які ми часом знаємо гірше, ніж чужі. Початок — чудовий! 15 та 16 січня севастопольці показали дві вистави — «Лавідж» Шефера та «Неправдиве зізнання» Маріво, обидві у постановці свого молодого головного режисера Романа Мархолія. Два вечори театр був повен, хоч по телевізору йшов «Спрут». Гості показали саме те сценічне мистецтво, якого так не вистачає сьогодні. Це красиво і від душі. Це театр, який сьогодні може хіба що наснитися. Це образ радості, що виникає в уяві дитини, коли їй кажуть одне лиш слово «театр». Фантастична сценографія (І. Нірод, В. Карашевський), розкішні костюми (Н. Рудюк), вишукані акторські роботи — насамперед хочеться згадати Н. Белоблудцеву, О. Разумовську, Ю. Нестранську, Т. Бурнакіну.

Добре, дуже добре. Але — мало...

Христофор ГРУША.

А ТУРЕЧЧИНІ МИ НЕ ПОТРІБНІ

22 січня вранці радянський літак ТУ-154, викрадений повітряним піратом в Бургас (Болгарія), повернувся у свій базовий аеропорт Одесу. Про це кореспондентові Укрінформ повідомив заступник начальника Українського управління цивільної авіації Л. КОНЄВ.

— 21 січня о 12 годині 12 хвилин від екіпажу літака ТУ-154 із 156 пасажирами на борту, який виконував рейс за маршрутом Ташкент — Грозний — Одеса, авіадиспетчери одержали повідомлення: один з пасажирів, погрожуючи підірвати літак, вимагав летіти у Стамбул, — розповів Леонід Григорович. — Командир екіпажу О. Мул вирішив не ризикувати життям людей і погодився виконати умови терориста. Однак турецькі власті категорично відмовилися прийняти літак, внаслідок чого о 14 годині 30 хвилин льотчики змушені були здійснити посадку в болгарському місті Бургас.

Кілька годин з викрадачем велись переговори, в яких брали участь компетентні працівники болгарської сторони, а також представники Аерофлоту і співробітники радянського посольства. Злочинець здався властям. Серед пасажирів і членів екіпажу потерпілих немає.

Припускається, що терорист проживав у Новосибірській області, недавно вийшов з місць ув'язнення. За фактом викрадення літака ведеться розслідування.

В. ВЕРНОДУБЕНКО, кор. УКРІНФОРМ.

ДВІ

З перевок
трапилися д
протилежні
ним депутато
льником, гол
Томашпільськ
Вінничині. В
тухович з по
до готелю,
портмоне, а
бованців, до

Та за якийс
Бригадир пої
го в готелі
лене. Вдячн
джентльмен
шанує закон,
брого чолові
— 25 відсот

Через тиж

Голос України

...ЛЬСТВО

...и народилися ...ки в минулому ... — у мого мо... народився син, ... що теж закріп... , і наш древ...ів матиме про...

...и побажали си...

...жив у вільній, ...мократ Ук...ливим...

...народному де...

... окрім депутат... багато громад...: заступник го...ова ради коле... ради Товарист... мови імені Та... Так здвоєн...ля ...ьох де... треба створи...ути справжньо...ого суспільства. ...щоб ці структу...ені якнайшвид...ся б суто зако...кціями, як мені

Вів бесіду кореспон...у України» ...р СКАЧКО. Фото ...ЕВЧЕНКА.

...ролі

...МАЛО

...ба», як прави... на гастролі до ... зарубіжні або ...публік. Але ци... фіші «Дружби» ... Севастополь...ний театр іме...го. Ні, Крим ...вою республі... Дружба» запо... форму роботи ...ян з нашими ж ...и часом знає... чужі. Початок ...та 16 січня се...казали дві ви...ж» Шефера та ...визнання» Ма...постановці сво...оловного режи...рхолія. Два ве... повен, хоч по ... «Спрут». Ґос...е те сценічне ...о так не ви... Це красиво і ...атр, який сьо... що приснити...дості, що вини...ни, коли їй ка... слово «театр». ... сценографія ...шевський), роз...(Н. Рудюк), ви... роботи — на...ється згадати ...у, О. Разумов...анську, Т. Бур...

... добре. Але —

...р ГРУША.

БАЗАРНИЙ ДЕНЬ

Ціни на ринках республіки цього тижня такі:

(в карбованцях)

	Київ	Одеса	Харків	Запоріжжя	Луцьк	Вінниця
Яловичина (за кг)	12—15	16—20	16	12	16	—
Свинина (за кг)	18	10—15	12	10	13	10
Сало (за кг)	7—8	3—4	6—9	—	6	6—7
Сметана (за л)	—	10—15	10—12	10	5	5
Сир (за кг)	8	6—10	7—8	5—6	3	5
Мед (за кг)	30	25	25	10—12	20	20
Олія (за л)	8	5	5	4	—	6
Картопля (за кг)	1,5—2	0,8	1,5—2	1	0,7	1
Цибуля (за кг)	—	1,5—2	1,2	1	2	1
Огірки солоні (за шт.)	1	0,5	0,6	0,4	0,5	1

(За повідомленнями власних кореспондентів «Голосу України»)

НА ТРЬОХ — НЕ ЩОДНЯ

Не знаю, про що ви подумали. Я — про борщ. Мене послала дружина на одеський Привоз: придбати все на борщ та дещо про запас. Вже уявляю, як отой борщ парує на столі, вирішую починати звідти, де сметана. Тут — гори сиру, бринзи, масла, бідони й банки сметани, молока. «Почім бринза?» — «Покуштуйте, за це грошей не беремо». — «А як узяти?» — «Для вас — по дванадцять!» — «А дешевше?» — «Дешевша тільки петрушка...». Давненько ж я тут не був — місяців зо три. Тоді бринза була по 6—7 карбованців. Відмовляю собі у бринзі. А без сметани як? Літр — червінець. Подаю п'ятірку разом з півлітровою банкою. Початок — є. Попутно дізнаюсь: молоко — 3 карбованці, сир — 8, масло — 20. Привоз вловлює кон'юнктуру швидко: почались перебої з молочними продуктами у магазинах — ціни стрибнули догори.

Далі — м'ясо. Від птиці відмовляюся: двокілограмова курка «просить» 30—35 карбованців, трикілограмова гуска — стільки ж, індика можна взяти за 80. Яловичина не дешевша. А за свинину можна й поторгуватися. Є по 15, а є й по 5. Чи не тому, що поряд торгує ще й споживча кооперація, де той же кілограм коштує 4.30. Правда, беруть неохоче — надто жирна. Та ціну таки збиває. Тому й вдалося мені виторгувати кілограм свинини (з кісточкою, звісно) за 10 карбованців.

А про запас забажалося взяти щось із копченостей. Іх тут — подих захоплює, очі розбігаються. Від цін — теж. М'ясний балик — 30 карбованців за кілограм, домашня ковбаса — 18, кров'янка — 10, підчеревина (на якій і зупинився) — 12. Чому б ото колгоспам, радгоспам, тій же кооперації за подібну продукцію не брати подібних грошей? Ні, я знаю й про держзамовлення «під зав'язку», й про всілякі заборони. Але ж отримано й можливості для власної переробки значної частини продукції. В облвиконкомі недавно чув: виділяємо додаткові кошти на прискорений розвиток переробних цехів безпосередньо на місцях. Правда, з устаткуванням сутужно. Але ж господарі домашніх ферм ні додаткових асигнувань, ні імпортного устаткування не чекають...

З овочами справи пішли швидше. Капуста, буряки, цибуля — непогані й недорогі, є в магазинах. А ось морква й картопля там нікудишні. Сховищ наче й вистачає, а устаткування ніякого, продукція швидко пропадає. А скільки вже років говорено в Одесі про необхідність виготовлення того устаткування на власних підприємствах!.. Отож, беру півкілограма моркви за карбованця, кілограм картоплі — за півтора, пучечок петрушки (ось тобі й дешева!) — за 50 копійок. Марно шукаю по колгоспних магазинах Привозу квасолю. Вона — невигідна для громадських господарств, орієнтованих на валовий збір. Аякже — невигідна! За склянку я поклав півтора карбованця, отже, за кілограм — сім карбованців? Навіть цитрусові, завезені з Кавказу, дешевші.

Завершую свою екскурсію в черзі за свіжою рибою. Морози забарилися, отож придунайські рибоколгоспи на вихідні завозять сюди десятки тонн товстолобика, коропа. Ціна — 1,5 карбованця за кілограм плюс довжелезна черга. У рибних магазинах Привозу є також морожена, копчена, солена, в'ялена, нерідко викидають рибні консерви, за ними стають у чергу по кілька разів, щоб набрати побільше «норми» в одні руки. От і дефіцит. А найбільше вражає, що навпроти торгують свіжими карасями, лящами, судаками — браконьєри. Ціна — червінець. Чи вони тих судаків у себе в клунях вирощують? Ні, у наших спільних водах...

Чим би солодким завершити? Меду придбав у магазині агропромислового комбінату «Дністровський» за 15 карбованців. І то добре — «індивідуальний» мед іде за 25.

...Вдома, закладаючи мій здобуток до каструлі, підрахували з дружиною вартість борщу з Привозу. Вийшло близько 20 карбованців. Доведеться переводити борщ у розряд святкових страв. Навіть при тому, що нас у сім'ї троє, усі працюють і мають заробіток, вищий за середньостатистичний...

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Повертаючись до надрукованого

ЗГОДА. ЧИ НАДОВГО?

Львівська область. Трудові колективи Яворівського і Роздольського виробничих об'єднань «Сірка» припинили п'ятиденний попереджальний страйк і нині відвантажують свою продукцію споживачам. Погоджувальна комісія у складі представників асоціації «Агрохім» і страйкового комітету підписала протокол із 14 пунктів. Протоколом передбачено, що до 10 лютого 1991 року виробничому об'єднанню будуть виділені державні кошти для компенсації збитків, створення госпрозрахункових фондів, а також для екологічного і економічного розвитку регіону. Передбачено також скасування фіксованих цін на основні види продукції, підвищення заробітної плати, виділення матеріально-технічних ресурсів для будівництва житла.

Здавалося б, як у різдвяній казці: приїхали добродії з центру, махнули чарівною паличкою і... всі проблеми вирішено. Та не дуже вірять трудівники об'єднання «московським пряникам»: надто солодкі, надто тверді — зуби обламаєш. По суті, асоціація «Агрохім» не має коштів для здійснення цієї програми. Приклад страйкуючих шахтарів, яким також було багато обіцяно, наводить на не дуже веселі роздуми. А тому в останньому рядку протоколу зазначено, що у разі невиконання ухваленої програми страйк буде поновлено. Хто ж кому забив гол у цій грі?

Оксана ТЕЛЕНЧІ,
власний кореспондент «Голосу України».

А ТУРЕЧЧИНІ МИ НЕ ПОТРІБНІ

22 січня вранці радянський літак ТУ-154, викрадений повітряним піратом в Бургас (Болгарія), повернувся у свій базовий аеропорт Одесу. Про це кореспондентові Укрінформ повідомив заступник начальника Українського управління цивільної авіації Л. КОНЄВ.

— 21 січня о 12 годині 12 хвилин від екіпажу літака ТУ-154 із 156 пасажирами на борту, який виконував рейс за маршрутом Ташкент — Грозний — Одеса, авіадиспетчери одержали повідомлення: один з пасажирів, погрожуючи підірвати літак, вимагав летіти у Стамбул, — розповів Леонід Григорович. — Командир екіпажу О. Мул вирішив не ризикувати життям людей і погодився виконати умови терориста. Однак турецькі власті категорично відмовилися прийняти літак, внаслідок чого о 14 годині 30 хвилин льотчики змушені були здійснити посадку в болгарському місті Бургас.

Кілька годин з викрадачем велись переговори, в яких брали участь компетентні працівники болгарської сторони, а також представники Аерофлоту і співробітники радянського посольства. Злочинець здався властям. Серед пасажирів і членів екіпажу потерпілих немає.

Припускається, що терорист проживав у Новосибірській області, недавно вийшов з місць ув'язнення. За фактом викрадення літака ведеться розслідування.

В. ВЕРНОДУБЕНКО,
кор. УКРІНФОРМ.

Наша дійсність

ДВІ ПРИГОДИ ДЕПУТАТА

З перервою в один тиждень трапилися дві діаметрально протилежні пригоди з народним депутатом УРСР М. Мельником, головою колгоспу з Томашпільського району на Вінниччині. Вийшов Микола Євтухович з поїзда № 55. Йдучи до готелю, виявив пропажу портмоне, а там — 600 карбованців, документи.

Та за якийсь час — дзвінок. Бригадир поїзда розшукав його в готелі й вручив загублене. Вдячний власник, як джентльмен і як людина, що шанує закон, винагородив доброго чоловіка (згідно закону — 25 відсотків від суми).

Через тиждень депутат їхав у поїзді № 662. Зайшов до вагону, а місце зайняте. У нас це буває. Спробував з'ясувати причину у бригадира поїзда В. Гутмана.

— Ну й що ж, що ви депутат?! — гримнув той. — Багато вас розвелося! А будете галасувати — управу знайдемо!..

Усе це було настільки схоже на бридкий і злий жарт, що депутат пішов шукати собі місце в інших купе, залишивши маленького чиновника упиватися своєю перемогою.

Андрій БОНДАРЧУК,
власний кореспондент «Голосу України».

Дискусійна трибуна

Чи випаде нашому селянству провести свого житейського воза через своє поле? Від того ого-го як багато залежить. Вже став хрестоматійним вислів Нестора Махна: «Ми селяни. Ми людство...». Йому підспівують слова мудрого старосамбірського пасічника Ярослава Баціца: «Помиратимуть села — помре народ, зникне Україна».

«...ОСТАННІ РІШЕННЯ СПРЯМОВАНІ НА ТЕ, ЩОБ ПОВЕРНУТИ БОРГИ СЕЛУ. ЦЕЙ ВИСЛІВ СТАВ КРИЛАТИМ І ПОЛЕТІВ ДЕСЬ ДАЛЕКО. А ЗМІН НА КРАЩЕ ВСЕ НЕМАЄ І НЕМАЄ».

Із звернення молоді колгоспу «Перемога» Любарського району Житомирщини.

Тепер же без претензій на всеохопність подаю свої роздуми. Два роки тому колгоспну систему потрясли «бригадні революції» — рух за відокремлення від центральних садиб. Вони основ не зачіпали і все ж шарварку наробили.

Рух за осібне хазяйнування в житомирському селі Андрієвичі очолила хрущовська орденоноска Ольга Заїка. З протилежного боку барикад стала її сусідка брежнєвська героїня. Довго і з перемінним успіхом точилася «окопна війна». Вступилась столична преса — і «бригадна революція» ніби перемогла. До того ж повели боротьбу із мором бригадних сіл радіо, газети, телебачення. Хоча в більшості то все була некрологічна публіцистика. Візьмемо навіть листа з останньої пошти:

«Вся біда в тому, що всі знають про проблеми села. Але все обмежується тільки розмовами в верхах. Потрібно зрозуміти, що міцне село робить міцним і місто». Засвоїли? Наче...

І ось «верхи» поманили людей землею в орендний підряд, щоб нанести глянець на колгоспне господарювання. Та пізніше втропали — від оренди (читайте — «орендного підряду») мало пуття. А ще ж трапляються орендарі з норовом. І один Бог знає, куди вони голоблі повернуть. Все ж нагороду за тихе удушення оренди гріх вішати лише на партійні прапори. Бо їй вправляли роги наші мирні колгоспники, часто навіть родичі орендарів. Знаменитого полтавського мужика Івана Россоху «зарізала» розцінками головбух. В миру — його сусідка. Зарізала попри підтримку Юрія Черниченка, багатьох газет. Розв'язка — з трагікомічним кінцем. Відставний орендар щоночі грав на гармошці, а відставна сусідка на нього строчила скарги в міліцію.

Одеським орендарям братам Нігреям сипали пісок у пальне комбайна, не давали сівалки в гарячу пору посівної. А коли ж брати впорались з урожаєм, душили розцінками, звужували ринок збуту. Вся нігреївська оренда трималася на підтримці першого секретаря Красноокнянського райкому партії.

Пишу, а перед очима оживає «сигнал», написаний ветераном А. Ф. Карповим з Миколаївщини. Він сигналізує проти оренди, не вдовольнившись виступами своєї районки. Слава Богу, що народився на світ протокол засідання правління колгоспу. «Заслухали інформацію голови колгоспу тов. Опанасенка, який сказав, що в минулі роки за горіхи в колгоспну касу не поступало жодної копійки. Тепер надійде 4.165 карбованців.

На зборах вирішили вважати критику в газеті «Вперед» необумовленою, договір на оренду горіхових смуг залишити в силі.

Голосували «за» 9 чоловік, «утримався» — 1».

Це промовиста фактура. Ще рік-другий тому одинадцять із десяти, мабуть, голосували б проти. Не проти «кирзової» праці, а за зрівнялівку, яка прохромила наші душі. Це вона водила рукою односельчан тернопільського фермера Івана Гусара, які «пішли» з листом до тодішнього першого секретаря ЦК КПУ Володимира Івашка.

А він, Гусар, вже на першому році роботи відрахував сільраді (з розрахунку на одного працюючого), у сто разів більше коштів, ніж колгосп «Жовтень». Хоча Держплан для цього і таких як він не передбачив ні техніки, ні фондів. Знаючи все це, як, до речі, й те, що для народження фермерського господарства треба вкласти тристатриста п'ятдесят тисяч карбованців на 100 гектарів, не поділяю захоплення фермерством. І не лише через діркову неспроможність нашого бюджету фермізувати сорок два мільйони гектарів. Багато що впирається у відрихтовану під рівність психологію народу. Її за рік-два не переробиш. Але попри це фермерів треба обстоювати і піднімати на щит. Як людей, які стали на борню із системою. Стали, щоб вивести нас із голодного полону.

І нарешті ще одна стежка, до якої прибивається наше село, — кооперація. Цебто, коли колгосп стає асоціацією кооперативів, як у одесита Дикусара чи дніпропетровця Верховського. З ними можна було б сперечатися, возити делегації, проводити семінари, якби не магічне слово ринок. Воно антонім до слова колгосп. І навряд чи порятують останнього списані союзним урядом сімдесят мільярдів боргів. Зрештою, як і поява малочисельних агрокомбінатів, агрооб'єднань чи агроконсорціумів. Щоправда, для більшості з них ринкова стихія — рідна мати.

Голова Криничанського коопгоспу «Зоря комунізму» Володимир Верховський ерудит, з гарною жилкою практика.

— Селяни, безумовно, візьмуть землю, але не сьогодні і не завтра. Тепер же в нас залякують всіх і вся. Йде ця кампанія з легкої руки райкому партії, а потім її підхоплюють деякі керівники господарств. Бо передача землі створює базу для самостійності селянина.

«Селяни, безумовно, візьмуть землю, але не сьогодні і не завтра. Тепер же в нас залякують всіх і вся. Йде ця кампанія з легкої руки райкому партії...»

Мені дуже болить, що люди в нас не готові до ринку. У нашому коопгоспі вже два роки працює модель ринку. Я б назвав це своєрідним лікнепом. Не стану заглиблюватися в усі економічні подробиці. Врешті-решт, головне — у формуванні нових людей, нового мислення. Візьмемо того ж, поки що єдиного нашого фермера. Він взяв кредит на шістдесят тисяч карбованців, землю, трактор, десять корів. І я в ньому зацікавлений. Але дивуюся, як нам вдалося зробити коопгосп при владі райкому партії. Мабуть, спочатку нас ніхто всерйоз не сприймав. Хоча ми затіяли не орендний підряд, а докорінну ломку. Коли це зрозуміли в нашому «Білому домі», то почали перекривати канали пального, запчастин...

Слухаю Верховського і пригадую відповідь на анкету колгоспника Ю. Грабовенка з Одещини, «Я не бажаю самостійно господарювати. А тих, хто бажає, щитаю врагами радянської влади» (стилістика автора. — **В. К.**).

...Луганський колега Верховського, голова коопгоспу «Більшовик», не вірить ні в фермерство, ні в оренду.

— На кооперацію треба йти. Це наш шанс вибаглуватися з кризи. Але де ж закони? На що спертися і чим захистити селян? Земельним кодексом? Навряд! А показники? Показники є. Скажімо, рентабельність 53 відсотки...

Бесідували ми з ним в кабінеті завідуючого сектором НДІ економіки агропромислового виробництва імені Шліхтера Миколи Малика, і він теж прилучився до розмови.

— Біда в тому, що селянам поки що ніхто серйозно землю не давав. Хоча вважати, що всі селяни її візьмуть — абсурд. Тому я й обстоюю перехід колгоспів в асоціацію кооперативів чи в коопгоспи.

Згодом нащадок Піддубного — голова колгоспу з Черкащини Піддубний зізнався: «Лягаю спати, а земля заснути не дає. Болить у мене серце за неї і людей наших». Болить і тернопільчанину Івану Гаху: «Я захотів взяти землю на хуторі. Але вона не бачила органічних добрив, скільки існує Радянська влада. Директор каже, будь ласка, бери».

Спробували її взяти в селі на оболоні Білої Церкви. Селяни із села Пилипчі повстали проти директора, людини амбітної. І пилипчанський «термідор» скінчився не лише звільненням директора, а й розпуском партійної організації. Опісля цього була радість перших у районі обжинків. Радість від рясного врожаю. Проте село залишилось в системі Агропрому. Бо на сьогодні немає іншої інфраструктури, а тим більше — своєї землі. Не відчуває тверді під ногами і орендар мукачівського колгоспу імені Леніна В. Волошин.

— Я разом з дружиною й трьома дітьми орендую п'ять гектарів орної землі. На двох гектарах вирощую ранню картоплю, на одному — кормовий буряк, на півтора гектарах — кукурудзу на силос, а лишок — сінокіс. Для обробітку землі є майже вся необхідна техніка.

— Але ще мало беруть землю. Може, ухвалений Земельний кодекс посприяє цьому?

— Навряд. Бо землю треба було віддати в приватну власність. Сюди ж повинна увійти компенсація за забрані під час колективізації коні, воли, плуги, борони... Попутньо треба наситити село недорогою міні-технікою і п'ять років не брати із селян держподатку за землю. Це, як на мене, ключові проблеми.

— Та чи піде на це апарат? «Рубати» колгоспи, свою опору і матеріальну, і психологічну...

— Тому все й робиться, щоб оренда, фермерство чи кооперація не пройшли. Я це відчув за два орендні роки на власній шкурі. Бо всі віжки управління, гроші, техніка в руках адміністрації. А селянин, як новобранець на передовій.

П'ятнадцятого березня подасть голос Земельний кодекс. Але чи прислухається до нього село?! Дозволю собі міні-прогноз. Землю дадуть, але почасти так, щоб її ніхто не взяв. Особливо там, де голова колгоспу водночас і голова сільради. Недавно в одній із республіканських газет прочитав, як землю наділяє колгосп. Наділяє тим, чим фактично не володіє. Саме це наводить мене на думку, що без приватизації землі пуття буде мало. І ми, врешті-решт, змушені будемо повернутися до неї.

Із неперевірених джерел: «Директор агрофірми «Адажі» Каулс купив синові 100 гектарів землі». Таким чином, він зробив свій земельний вибір. З перевірених джерел: «Мій батько вирішив взяти гектар землі. Мотив — мати гарантії перед старістю й ринком».

Віктор КОСАРЧУК,
оглядач з аграрних питань газети «Голос України».

Віктор КОСАРЧУК

Народився і виріс на обпаленій громами Чорнобиля народицькій землі. Звідти пішов у науку до Білоцерківського сільськогосподарського інституту. Потім були служба в енській частині і хліб журналіста райгазети. Благополучно закінчив журфак. Не кривдив село на шпальтах «Молоді України».

СТАРТ РЕФОРМИ

5 січня 1991 року разом з комісією сільради в урочище Гурнявапарт прийшли селяни. Це був не мітинг і не викриття злочинів НКВС, а розподіл 14 гектарів землі. Взяли землю Федір Раті, Степан Фекете, Йосип Реута, Єлизавета Папп і я. А Юрію Такачу, Людвігу Кулісу (донедавна не мали жодної сотки) виділено по гектару землі. У багатьох з них є міні-трактори, причіпний інвентар. Сільрада готує посвідчення про довічне володіння землею з правом успадкування.

А тим часом «земельні» заяви продовжують надходити. І тут мені згадуються липневі події. На підставі Закону СРСР про землю на сесії районної Ради було припинено право володіння землею колгоспом «Прогрес» на 362 гектарах. Але тоді ми відчули силу Системи. Гальмували реформу як і чим тільки могли. І все-таки ми дочекалися Земельного кодексу України. Тепер, мабуть, буде швидше йти реформа.

Амброз ВИГ,
голова Великогеєвецької сільської Ради.
Ужгородський район
Закарпатської області.

ФЕРМЕРСЬКА АМЕРИКА

Розповідь Петра Качкалди, голови колгоспу імені Кірова Переяслав-Хмельницького району, що на Київщині, який їздив учитися господарювати до американського фермера Ервіна Веклера. Свого часу він і його дружина закінчили університет. Здобувши вищу економічно-інженерну освіту, взяли кредит і придбали ферму. У них триста гектарів землі і високопродуктивне стадо корів. На фермі працюють він, його син, донька, зять. Дещо допомагає дружина, але в основному вона виконує бухгалтерські й секретарські обов'язки, веде домашнє господарство.

НЕПОДАЛІК від будинку, доволі добротного й сучасного, в якому мешкає родина фермера, стоїть корівня. Підійшовши до неї, Веклер подав мені два поліетиленові кульки.

— Навіщо вони? — запитую.

— Одягай на ноги.

Я дещо розгубився. «Зайвина», — подумав. Та коли побачив, як господар старанно обмотує ноги, зробив це й собі. Згодом він мені не раз повторював, що дуже боїться занести до корів якусь інфекцію.

У залі доїльні установки типу наших УДН/6. Відмінність лише в тому, що вони працюють бездоганно. Корови швидко до них звикають і віддають молоко. До краплини. Додоювати, як у нас, не треба.

Молоко по трубопроводу надходить у холодильник. За добу по нього приїде молоковоз. Водій сам візьме пробу для аналізу на жирність, за допомогою комп'ютера визначить загальну ціну і за допомогою шифру переведе кошти на рахунок фермера.

Надої у стаді Веклера високі. Від кожної корови він має щороку по 8,5—9 тисяч кілограмів молока жирністю 3,8—4,1 відсотка. За день надій на одну голову досягає 25—30 кілограмів молока. До речі, тут постійно стежать за надоями кожної корови.

Корів у США годують похловому. У мого фермера, скажімо, корові дають у достатній кількості сухих, грубих, соковитих і концентрованих кормів. Останніх — близько 7—8 кілограмів на голову щодня. Коли ж надій підвищується до 30 кілограмів і більше, то за рахунок концентратів відповідно зростає й раціон. Важливе у годівлі й те, що корми містять достатню кількість білків. За цим тут ретельно стежать — раз, а то й двічі на місяць перевіряють корми.

В яких же умовах перебуває наша корівчина? Гірко їй. Взяти хоча б корівники. Тісні, холодні, брудні. Без вентиляції. Не завжди кидають на підстилку навіть солому. Інколи як встане рябуха з підлоги, то її й трьома відрами води не відмиєш. Які вже там серветки! Не похвалиться вона й кормами. Їх повсякчас обмаль. Завжди чогось бракує в раціоні. В якому, на жаль, і так переважають грубі корми та силос, бідні на білки. Мало перепадає нашій корові й концентратів та мікроелементів.

Ми гонимося за журавлем, який так високо кружляє в небі, і не хочемо взяти в руки хоча б синицю. Ну, чого б і нам хоч частково не перейти на такий випробуваний метод господарювання, як фермерство? Як чудово ця система прижилася у США! І скільки туди їздило наших високопоставлених керівників, науковців, учених-аграрників. Усі дивилися, усі вивчали, усі погоджувалися, а як до діла — заявили: «Не підходить. Не ті умови». І ходимо, як і ходили, з шапкою по колу.

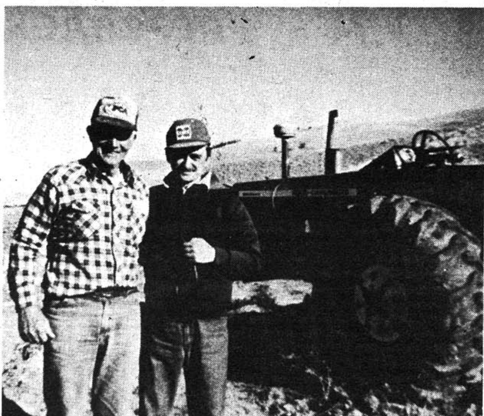
В Америці реально дивляться на життя, на потреби народу. Без гасел і красивих слів. Фермерство там — це поступ. Важлива клітина в державному організмі. І чи не тому чотири мільйони фермерів годують всю країну. Недарма ж у них на картузах напис: «Фермер потрібен усім».

Я надивився на американських фермерів і в себе дещо запровадив. Насамперед побудували доїльний зал. Просторий, технічно оснащений. Підлогу в ньому виклали керамічною плиткою. І надійно, і гігієнічно. Підвели гарячу воду. Тепер підмивання вимені здійснюється не для форми, а за всіма правилами.

У США всі фермери досконало володіють різними видами техніки. Вони водять легкові й вантажні автомобілі, трактори, комбайни, екскаватори, тягачі — все, на чому їм доводиться працювати. Там вважають, що кожен, починаючи з десятирічного віку, повинен знати техніку й уміти нею керувати. Я бачив, як хазяйський син, якому було десять років, на невеликому тракторі вправно обкошував газони й територію навколо будинку.

...Американський фермер, як правило, техніку зберігає під навісом, точніше, у величезній клуні, подібній до тих, які раніше мали наші селяни. І кожен дбайливо ставиться до машин. Фермер ніколи не поставить на зберігання ні їх, ні причіпний інвентар, не почистивши ретельно від пилюги й бруду. І про це фірми та конструктори теж подбали: у кожній машині є компресор, від якого до робочих органів агрегата підведено гумові трубки. З допомогою стиснутого повітря вони легко очищають машину від рослинних решток і пилу. Для цього треба тільки натиснути потрібну кнопку. Потім змастити кожну деталь, щоб не іржавіла.

Крім комбайна, чотирьох тракторів різних марок і різної потужності, Веклер має вантажні і легкові автомашини. Американці вважають автомобіль не предметом розкоші, як у нас, а необхідністю. Окрім машин, фермер має і достатню кількість причіпного знаряддя. Особливо зацікавила мене кукурудзосівалка. Це простий і зручний у роботі агрегат. До того ж легкий. І продуктивність його висока. За зміну може засівати сорок і більше гектарів кукурудзи. Наші ж агрегати витягують лише чотирнадцять чи трохи більше. Є різниця? Звісно. І велика. От і спробуй гнатися за американцем! Тут і втрата вологи, й розтягування строків сівби, і марнування часу, і багато чого іншого. А звідси — різниця у врожайності.

У фермера Ервіна Веклера триста гектарів землі. Вся площа розбита на поля. Щороку агрохімічна служба на прохання хазяїна бере проби й робить аналіз грунту. У картотеці кожного поля занотовують, які речовини і в яких кількостях у ньому містяться. Це дозволяє легко визначити, чого не вистачає в грунті та які добрива і скільки треба внести.

Запланував, скажімо, фермер зібрати цього року з гектара сто центнерів кукурудзи на зерно і тридцять п'ять центнерів сої. От він і дасть під них потрібну кількість органічних і мінеральних добрив. Не більше й не менше. Перебір, як і недобір, негативно впливає на врожай.

— Перенасичувати землю не можна, — так вважає Веклер.

У США фермера надійно охороняє закон. Йому всі допомагають, сприяють, бо знають, що він годує країну. А коли стабільно розвиватиметься фермерське господарство — багатітиме й держава. З фермером нерідко зустрічаються експерти, які цікавляться його проблемами, перспективами й тим, про що б він хотів довідатися. Після цього вчені розробляють для нього потрібні рекомендації. Таким чином, хазяїн детально обізнаний з тим, де, скільки й чого буде вироблено у світі. А вже відповідно до цього планує і своє виробництво. За інформацію, яку він отримує, нічого не платить. Чому? Тому що вартість входить до податку, який він сплачує. Крім того, фермер передплачує газети, журнали й бюлетені. Для термінових довідок користується телефоном. На його запитання відповідають негайно.

Нам же все нав'язують, усе за рознарядкою вищих інстанцій, які часто-густо зовсім не знають наших турбот, наших болей. А їх багато. Допомагати селу ніхто не береться і не хоче. Тому-то і застряємо ми із сортовим насінням, з порідністю тварин, з новою технікою й технологією. Трактор «К-750» уже сидить у печінках. Він не для ниви. Це тягач! Але його збувають у колгоспи, щоб витоптував поля, руйнував структуру грунту, зменшував урожайність. Скільки про нього вже говорено, але ніби горохом об стіну. Таке ж становище і з комбайнами. Дорогі вони й недосконалі, не вимолочують повністю зерна. Хіба ж це діло? Як же працювати?

Голову колгоспу щорічно перевіряє близько п'ятнадцяти організацій. Не буває такого місяця, щоб у господарство не приїхала якась комісія, а то й дві. Вони вважають, що подають допомогу, заощаджують народну копійку, борються з безгосподарністю...

У нас часто можна чути, що американський фермер — це раб землі, свого дому: мовляв, це кроти, які за роботою не бачать ні світла, ні сонця. Трудяться — і жодних розваг, жодних веселощів. Нісенітниця! Там люди живуть щасливим повнокровним життям. Повернувшись у неділю із церкви, родина Ервіна після короткого перепочинку не кваплячись обідає. Потім усі їдуть у гості. Це в них уже стало правилом — або когось відвідувати, або приймати гостей у себе. Але тільки у вихідні чи святкові дні. Весною і влітку ці зустрічі влаштовують на лоні природи. Відпочивають, купаються, смагнуть. Можуть трохи й випити. Це не гріх. Неодмінно розважаються, у них безліч різних ігор. Але на гроші не грають...

Десь раз на рік фермери штату збираються на з'їзди. Для розв'язання своїх проблем. Найчастіше обговорюють там питання, як зменшити виробництво продуктів харчування. Вони прагнуть до того, щоб була збалансованість між виробництвом і цінами. Вони в них доступні, і всього вдосталь. На харчування сім'я витрачає 14—15 відсотків свого бюджету. Це небагато.

Роздуми... І знову роздуми... Вони гіркі. Душу гризуть, серце підточують. Щоб цього не було, треба нашим терплячим хліборобам створити всі умови для роботи й життя. Колгоспника слід витягнути з болота, тісноти і дати йому все, що він заслужив своєю тяжкою працею.

Розмову записав Василь БОВА.

На фото: Петро КАЧКАЛДА з фермером Ервіном ВЕКЛЕРОМ.

СТО КАРБОВАНЦІВ І ВАЛІЗА

Не дай Бог, якби у селі Лиса Гора, що в Первомайському районі, з'явилися завзяті «колективізатори» гатунку 30-го року. Розкуркулювати їм би довелось кожен двір.

Три роки тому колгосп уперше отримав більш як по 45 центнерів зерна з кожного гектара, і натуральна оплата перестала бути фікцією. Торік кожен колгоспник заробив по 7—8 тонн зерна. Це й виявилось найпереконливішим аргументом на користь зміцнення селянських садиб.

— Ми з чоловіком приїхали до Лисої Гори, маючи за душею 100 карбованців і одну валізу, — розповідає інженер колгоспу Алла Григорівна Шевченко. — Завдяки домашньому господарству і будинок збудували, і меблі купили, і одяглись.

Голова колгоспу Валентин Васильович Чернецький не наполягає на тому, щоб вирощену вдома худобу люди обов'язково здавали в колгосп. Можна — і заготівельникам споживспілки, і на ринок.

— Ми прагнемо зробити так, щоб люди могли на місці переробити зароблене зерно з найбільшою користю, — міркує голова. — Нині у нас з повним навантаженням працюють колгоспний млин, маслобойня. Споруджуємо власну коптильню. В перспективі спорудження сучасного ковбасного цеху, який теж за невелику платню буде приймати від селян м'ясо на переробку.

Признаюсь, ніде я не бачив останнім часом стільки коней на сільських вулицях, як у Лисій Горі. Тут їх близько сотні в колгоспній конюшні і десятків зо три в особистій власності селян.

Юрій ЧЕРНОВ,
позаштатний кореспондент «Голосу України».
Миколаївська область.

КУПОНИ В КАПЕЛЮСІ

Хтось вирішив, що коли селянин реалізує продукцію свого господарства заготконторі райспоживспілки, — то він отримає купони на всю суму одержаних грошей. Більше того, заготівельна організація ще їх отоварить. І це чудово.

Але хто вирішив, що колгоспові за збуту продукцію купонів не потрібно? В результаті постали елементарні проблеми: як, скажімо, придбати дрібний інвентар, упряж для коней і таке інше. Адже все це — за купони! Хоч знімай капелюха та проси людей, щоб скинулись по купончику...

А. БЛИЗНЮК,
голова колгоспу.
Одеська область.

ПЕРСИДСЬКА ЗАТОКА:
ВІЙНА ТРИВАЄ

—Наш прес-клуб—

Очима зарубіжних колег

«Події у Литві стали першим кроком до введення президентського правління у цій республіці. Горбачов скористався закликами про допомогу з боку російськомовної меншості. Тим самим він наслідував випробуваний у Чехословаччині в 1968 році рецепт. Однак, якщо і надалі буде вдаватися до подібних заходів, його репутація на Заході буде серйозно заплямована».

«Генераль-анцайгер» (ФРН).

* * *

«Президент Джордж Буш витримує могутній натиск прибічників розриву дипломатичних стосунків з СРСР на тлі обвинувачень у тому, що Білий дім заплющує очі на репресії у республіках Прибалтики в обмін на підтримку Кремля у Перській затоці. Президент уже дав розпорядження на перегляд зв'язків з Радянським Союзом, однак ніяких дій у цьому напрямі вжито не було. За словами представників адміністрації, Буш рішуче настроєний підтримувати Михайла Горбачова й уникати заходів, які могли б підірвати позицію останнього».

«Санді таймс» (Великобританія).

* * *

«Хоча у законодавчому плані повноваження Президента СРСР були посилені, народ ігнорує президентські постанови і фактично його вплив слабшає. Думається, що введення у республіках президентського правління не зменшить тенденцію до самовизначення і незалежності».

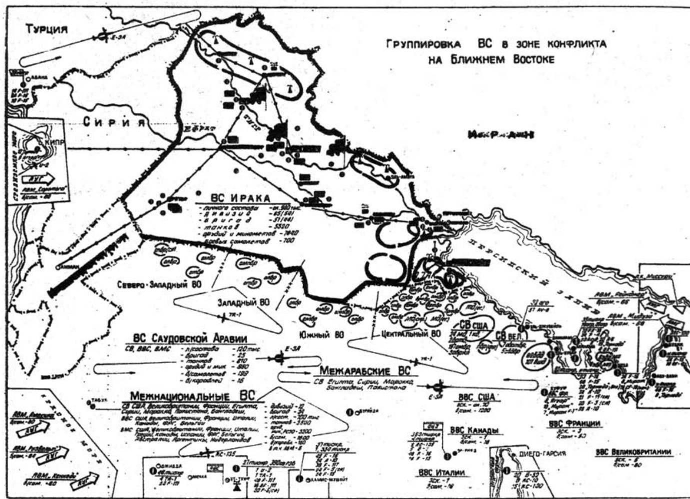
«Майніті» (Японія).

* * *

«...Західні індустріальні країни хотіли б прийняти рішення про всебічну фінансову і економічну допомогу СРСР. Та поки що важко судити, чи будуть втілюватися ці наміри. Комерційні банки ще минулого року критично висловлювалися про надання асигнувань Радянському Союзу. Вільхельм Кристіанс, голова спостережувальної ради Німецького банку, нещодавно підкреслив, що без гарантій його банк не дасть більше Радянському Союзу у кредит жодної марки. Свою обережність кредитні банки пояснюють тим, що відомо, хто сплачуватиме взяті позики в разі розпаду радянської імперії.

За даними Всесвітнього банку зовнішній борг СРСР у конвертованій валюті вже напри кінці 1989 року становив близько 54 мільярдів доларів, причому близько 40 відсотків цієї суми припадало на довгострокові зобов'язання...».

«Вельт» (ФРН).

Карта надана редакції штабом Київського військового округу.

—Погляд професіонала—

«ГОЛОВНІ СЮРПРИЗИ ПОПЕРЕДУ»

Зарубіжні засоби масової інформації передають: вперше від початку війни союзні збройні сили атакували два іракські військові кораблі в Перській затоці і потопили один з них. Ірак знову обстріляв Ізраїль ракетами типу «СКАД». Одна з ракет влучила в густонаселену частину Тель-Авіва. Троє людей загинуло і понад сімдесят поранено. Президент США Буш засудив останній іракський ракетний напад на Ізраїль, називаючи його брутальним актом терору і прикладом неспровокованої агресії Іраку проти своїх сусідів. Президент додав, що Ізраїль виявляє надзвичайну стриманість у зв'язку з агресивними іракськими діями.

З перших годин війни США та інші країни протиіракської коаліції успішно атакували стратегічні та адміністративні об'єкти, завдавши серйозної шкоди військовому потенціалу Саддама Хусейна. Ефективні дії у повітрі, а також ужиті заходи щодо протидії радіолокаційним засобам іракських ППО дали можливість спрямувати блискавичні удари по аеродромах, ракетних установках, складах військової техніки та зброї, частині підприємств оборонного комплексу.

Однак хотілося б узяти під сумнів один тиражований пресою стереотип. Маю на увазі тезу про те, що, мовляв, американський повітряний наступ був для Іраку повною несподіванкою — сили Хусейна «розслабились», введені в оману заявами про «неготовність» військ коаліції до початку бойових дій. Щось важко у це повірити. До війни Ірак готувався давно, перебував у бойовій готовності, а про початок наступу Хусейн не міг не бути поінформованим.

Коли експерти аналізують, чому іракські ППО не дали рішучої відсічі, головними аргументами тут виступають миттєвість та злагодженість дій союзників, недостатній професіоналізм іракського війська. Але чомусь обминається ще один цілком імовірний варіант. Хусейн міг передбачити подібний перебіг подій і просто замаскувати частину своїх ППО, а решту віддати на поталу противникові. Адже те саме було з ракетами «земля—земля»: американці заявили, що геть усі пускові установки знищено, а залпи по Ізраїлю показали, що це не так. Якщо справді наліт союзницької авіації був таким вже несподіваним, чому ж на вогневих позиціях іракської протиповітряної оборони не було людей? Тому твердження, що всі ППО Іраку виведено з ладу, можливо, є передчасним. Тим більш, окрім стаціонарних ППО, в Іраку є сучасні та ефективні пересувні системи аналогічної зброї. Про їхнє знищення не повідомлялось, отже, не виключено, що вони ще покажуть себе.

Звісно, тактика сил коаліції була зрозуміла: з самого початку створити у Перському регіоні чисельне, глибоко ешелоноване, всебічно оснащене угруповання сил, а потім з допомогою авіації завдати противникові максимум втрат, знищивши якнайбільше його бойових позицій та економічних об'єктів, і лише тоді переможним наступом звільнити Кувейт. Напевно, сили США та їхні союзники передбачали, що третього, сухопутного, етапу, може, навіть вдасться уникнути взагалі, оскільки наляканий бомбардуванням Хусейн уже після перших атак виведе війська з Кувейту. Тоді мети було б досягнуто. Однак реалії такі, що сухопутна війна неминуча, і для військ союзників вона навряд чи буде такою ж переможною і блискавичною. Навіть якщо авіація зробить усе, аби знищити з повітря якомога більше іракських бойових одиниць.

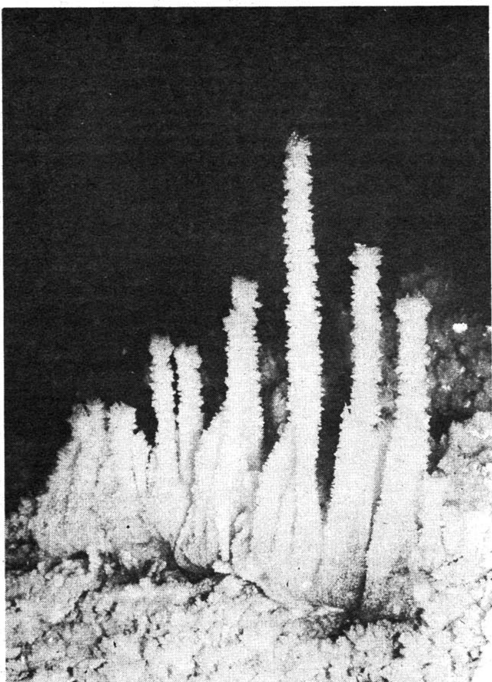
Уже зараз на тлі численних повідомлень про успішні операції військово-повітряних сил країн антиіракської коаліції, відсутня будь-яка інформація про те, що союзницькі підрозділи хоч трохи просунулись углиб території Кувейту. Якби тут був хоч маленький успіх, американська преса вмить розголосила б його на весь світ. Однак про наземні дії не йдеться майже нічого, і це зрозуміло. Якщо у перевазі повітряних сил коаліції ще й до початку бойових дій ніхто не сумнівався, то на землі результати союзників значно скромніші. Перші спроби наближення до кордону Кувейту зустріли різку протидію іракської артилерії. Прийшло розуміння: легкої перемоги не буде.

Протягом часу, який минув з початку конфлікту, прибічники Саддама Хусейна теж не сиділи склавши руки. Ірак має мобільні маневрові дивізії, оснащені протитанковими засобами, ним ужито заходів щодо маскування бойової техніки. Уздовж кувейтського кордону створено багатокілометрову смугу інженерних споруд — протитанкові укріплення, земляні вали, рови, до яких підведено нафтопроводи, щоб у разі потреби вони стали могутньою вогневою загорожею. Майже у три рази більше в Іраку танків, причому танки замасковані, отже знищити їх не так просто. Тим паче наші Т-72 — 40-тонні, швидкісні, надійні машини, без сумніву, більш пристосовані до ведення бойових дій у пустелі, аніж важкі американські «Абрамси». Зрозуміло: техніка визначає ще не все, не останнє місце належить і професіоналізму тих, хто нею володіє. І хоч поки що іракські війська цим похвалитися не можуть, проте, як знати — десять років ірано-іракської війни не могли не виробити певного досвіду бойових дій, особливо сухопутних.

Тому сили коаліції всіляко відтягують початок рішучого наступу. Та з кожним днем стає зрозумілішим, що він неминучий, і не виключено, що справжня війна ще попереду. З її початком різко побільшає людських жертв серед сил антиіракської коаліції. Становище урядів держав, що воюють, ускладниться, а якщо до того ж Ізраїль почне бойові дії, неминучим буде розкол самої коаліції. У той час цілком імовірно, що Хусейн теж готує свої «сюрпризи», бо ж відомо: головну надію він покладає саме на хімічні та бактеріологічні боєзаряди. Ірак досі їх не використав, і це не тому, що авіація союзників знищила його потенціал. Найпевніше, це свідчить про готовність Саддама продовжувати бойові дії, поки що не вдаючись до крайніх засобів.

При відсутності повноцінної інформації якісь конкретні прогнози робити важко. Зрозуміло одне: хоч американці та їхні союзники і надалі намагатимуться завдати максимальної шкоди з повітря, вирішать усе сухопутні дії. Бо ж відомо: поки солдатський чобіт не ступить на землю, її не можна вважати завойованою.

Михайло ЦИКУН,
начальник управління штабу Київського військового округу, генерал-майор.

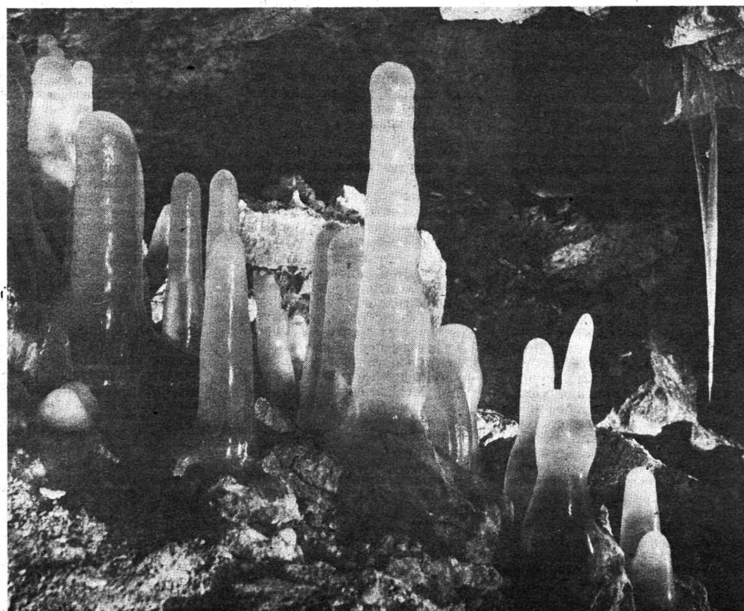

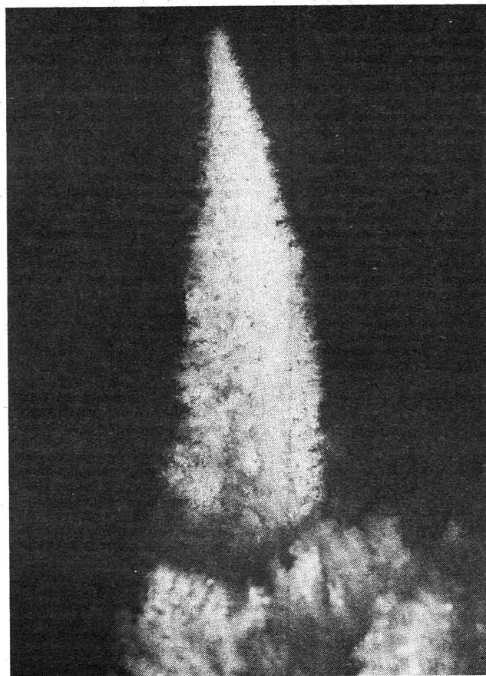
КВІТИ СНІГОВОЇ КОРОЛЕВИ

Їх можна побачити лише суворої уральської зими в підземних галереях з озерами. Печери в цю пору року недоступні випадковому мандрівникові, бо дістатись до них через дику тайгу з глибокими снігами дуже непросто. Та вчені-спелеологи, які базуються неподалік від господи Володарки Мідної гори, ходять у експедиції і взимку, вивчаючи скарби древнього Уралу: підземні водоспади й ріки, мінерали, наскельний живопис пращурів і чудові крижані кристали. Директор першого в країні Кунгурського спелеостаціонару (до речі, наш земляк, випускник Чернівецького університету) Вячеслав Андрійчук розповів, як утворюються крижані квіти. Вони з'являються з першими морозами, коли капіж в печерах майже припиняється. Відносно теплі озера починають парувати, і в повітрі зависає туман, який потім осідає на стелі, стіни підземелля. Через деякий час печера заблищить дрібними крижинками, а потім, коли морози міцнішають, білосніжна «шуба» одягає стіни і прикрашає їх квітами. Це коштовне хутро тане навіть не від подиху — від погляду, а варто зайти в підземелля, як ззаду — ледь чутний дзвін і шелест зруйнованого коливанням повітря покрову...

Андрій КОТЛЯРЧУК.

Фото автора.

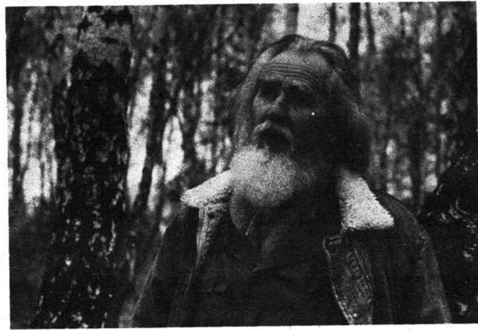

Ще не вмерла Україна?

Діалог оглядача «Голосу України» з питань культури Володимира **КРАСНОДЕМСЬКОГО** *з відомим письменником, провідником Української Духовної Республіки Олесем* **БЕРДНИКОМ.**

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ: — Олесю Павловичу, якраз минає рік, як інформація про створення Української Духовної Республіки з'явилася на сторінках української періодики, прозвучала в радіопередачах, у виступах перед численними аудиторіями. Мені, певна річ, приємно згадати, що й «Радянська Україна», де я тоді працював і готував дані публікації, стояла біля джерел народження цієї духовної спільності. Проте не будемо ділити лаври, яких, по суті, ще немає. Навпаки, ситуація в республіці з кожним днем загострюється: наростає взаємна ворожнеча різних груп та партій, зникають з прилавків магазинів найнеобхідніші товари, процвітає спекуляція, нахабніють втаємничені мафії... У мене складається таке враження, що ми знаходимося на величезному балу у Сатани, чимось подібному до булгаковського, де до останку розпродуємо власні душі, нашу Україну...

Олесь Павлович Бердник — відомий український письменник, автор книг «Поза часом і простором», «Хто ти!», «Свята Україна», «Кажу вам», «Зоряний корсар», «Лабіринт Мінотавра» та десятків інших. Його твори побачили світ російською, німецькою, англійською, польською, болгарською, іншими мовами. Та завершальною «книгою» свого життя письменник вважає створення Української Духовної Республіки — братерської асоціації українців усього світу.

Наш співрозмовник твердить, що найменша творча дія вартіша найбільшої руїни, що серед загального хаосу, який заливає нашу землю, всі творчі душі нації повинні подати руки одна одній на братерство, на козацьку згоду — понад усіма тимчасовими розбіжностями і роз'єднаннями — присягнувши на вірність лише одній Матері-Україні

Олесь БЕРДНИК: — Так воно і є. Прадавні мудреці, ясновидці, святі, аналізуючи власні видіння та хід історичного процесу, однозначно стверджували, що люди з давніх давен потрапили в рабство до Господаря Світу Цього. Символічно його називали по-різному. Мара, Чорнобог, Люцифер, Сатанаїл, Сет — безліч імен, але суть та сама: обман, зрада, підступ, паразитизм, ненависть, руїна. Звичайно, мова йде не про якісь містичні або окультні речі. Олена Петрівна Блаватська правильно пише в «Таємній Доктрині», що «нема диявола поза людством». Сатана — це сукупний дух розтерзаної, хворої психосфери. Досить оглянутися на історичний процес і поставити чесне, безкомпромісне запитання: а що можна було чекати, яких результатів від всіх цих безкінечних кривавих походів, шибениць, в'язниць, голгоф, переворотів, брехливих революцій, гвалтувань, виснажень творчих потенцій народів для марнолюбних замірів монархів, диктаторів або й сучасних лицемірних парламентів? Які плоди могла породити наша громадянська війна, ідеологічні містифікації, знищення селянина — господаря землі, десятки мільйонів замучених у застінках катівень та в концентраційних таборах?

Нині багато публіцистів, істориків, філософів шукають причини наших катастроф лише в подіях сімнадцятого року та в диктаторській політиці Сталіна або його спадкоємців. Це глибока помилка, якщо не свідома містифікація...

В. К.: — Що саме ви маєте на увазі?

О. Б.: — Зуби Дракона сіялися в грунт історичного процесу з прадавності. Ще в міфах відображено ці закономірності — Битва в Небі легіонів Михайла та Сатани, змагання Девів та Асурів, описані в переказах індуїзму, повстання Крона (бога часу) проти Зоряного Батька Урана, а потім — герць олімпійських богів з титанами і започаткування Залізної Епохи, що триває донині. До чого я веду? До того, що «боротися» з наслідками — марна річ! Треба лікувати не хворобу, а її причини. А причини — не поява тих чи інших «поганих» лідерів, злочинних керівників, а жорстока, безжальна деформація самої ноосфери (сфери розуму), орієнтованої в ніщо, в абсурд, в безодню небуття.

Жодні класові доктрини неспроможні дати вичерпної відповіді. Очевидно, ми маємо справу з колосальними космічними силами, в яких бачимо не доброзичливців і щедрих наставників, а ворогів, паразитів і мучителів. Ще прадавні гностики, яких нещадно переслідувала церква, відкрили наявність астральних супротивників людства, котрі містифікують нас і, користуючись невіглаством жителів Землі, експлуатують їхню психоенергетику. Пам'ятаєте застереження апостола Павла? Він говорить, що наша війна не проти володарів світу цього, а проти «духів злоби піднебесних»!

В. К.: — Та чи варто переводити проблему соціального безглуздя, порожніх полиць наших магазинів, міжнаціональних сутичок у площину астральну і космічну?

О. Б.: — Конче необхідно. Бо те, що нас мучить щоденно, — є лише частка всесвітнього процесу розпаду нашої Оселі Буття.

В. К.: — Все це, наскільки я зрозумів, має певну дотичність до проблеми формування Української Духовної Республіки.

О. Б.: — Не певну, а безпосередню. Якнайтіснішу! Саме невігластво поколінь дозволяє всім експлуататорам — і астральним, і їхнім земним слухняним ставленикам — визискувати нашу психіку, творчість, працю тощо. Створення Української Духовної Республіки дозволить розпочати космоісторичний цикл одухотворення нових поколінь, найширшої поінформованості, високої освіченості, безстрашного пізнання минулого і героїчного планування грядущого. Треба створювати осередки монолітного мислення, довкола яких гуртувалися б Духовні Козаки, Зоряні Воїни.

В. К.: — Отже, оновлений дух нашого народу, освячений тривогою і надією, порятує нас з тої біди, в якій ми нині опинилися?

О. Б.: — Саме так. Поза народом, поза його пробудженням і духовним гуртуванням — рішення нема. Жодні економічні або політичні спекуляції не стануть панацеєю, доки нація не відчує себе Єдиним Духом, єдиною сім'єю. Чи можна такого рішення досягнути з допомогою війни партій та світоглядів? Категорично стверджую — неможливо! Лише ідея Духовної Республіки дає нам останній «Зоряний Шанс — увійти в світлицю Материнської Згоди...

В. К.: — Але погодьтеся, Олесю Павловичу, що ідеї Української Духовної Республіки, попри своїх прихильників, викликають в окремих людей іронічні посмішки. Мовляв, все це — витання в небесах, відірване від нашої сірої, тяжкої буденщини. Так, потрібен дух. Потрібен, як хліб, як повітря. Але самими словами його не сотвориш...

О. Б.: — Його й не треба «творити». Він ЄСМЬ. Його треба розкрити в собі. Як парость дуба розкривається з непоказного жолудя. А щодо іронічних посмішок... Коли, в яку пору іронія і глум творили щось путнє? Лише переслідувані, лише гнані, замучені, розіп'яті формували нові щаблі духовного сходження і піднесення. Щодо Слова — то саме Ним треба творити Духовну Республіку насамперед. Бо Всесвіт сотворено Словом. Сам Бог є Слово. І наш невмирущий пророк Тарас поставив на сторожі біля нас — Слово! Народ, пробуджений до творчої дії Словом, закладе підвалини Нової Гармонійної Оселі. Йому, певна річ, треба допомогти усвідомити своє першорядне значення і призначення.

Адже попри всі труднощі маємо таку могутню платформу для стрибка в грядуще: потужну наукову базу, мільйони студентів, тисячі й тисячі учених, інженерів, родючі землі (хоч і вражені чорнобильською бідою), високе мистецтво, літературу, шановану в цілому світі, козацькі традиції, рівних яким нема ніде! Нинішня зневіра — то результат саме духовної дрімоти, гіпнотичного сну віків. Треба струсонути з себе чужинецькі навіювання, випростатися на весь титанічний зріст, порвати ліліпутські нитки політичних та ідеологічних химер і самореалізуватися, згадавши, хто ми і чиї ДІТИ?..

В. К.: — Всесвітній Собор УДР, що відбувся торік у Коломиї, зібрав десятки тисяч українців з усієї республіки, з усього світу. Зібрав людей різних конфесій, різних політичних переконань, але всіх їх об'єднала любов до Матері-України. І освячені цією любов'ю маємо будувати свою незалежну, суверенну державу. Але довкола стільки політичних спекуляцій, стільки небажання прислухатися до іншої думки, стільки політичних амбіцій, а то й відвертої ненависті, що, знаєте, — гай-гай! — і закрадається в душу думка: чи вийдемо живими і сильними з тої непевності, з тої смути, а чи знову безжальний мороз тоталітаризму не обпалить молодий цвіт нашої демократії, нашої початкової суверенності?

О. Б.: — Якби навіть (не дай Боже!) якомусь божевільному генералові заманулося здійснити переворот, щоб відновити тоталітарну структуру, то це йому не вдасться. Ноосфера Планети вижила період деспотизму, ментальність світу не підтримає диктаторських тенденцій. Можна символічно сказати так: Дух Сатани потерпів поразку в апокаліптичній битві Любові й Ненависті. Відлуння злоби ще котиться над Землею, але сам Чорний Вершник повержений і безсилий очолити грядущий цикл історії...

В. К.: — Тепер наші погляди звернені до легендарної Хортиці, де намічено провести Другий Всесвітній Собор Української Духовної Республіки. Як іде підготовка до цього Всеукраїнського Віча, з якими труднощами стикається оргкомітет, і які помилки, на вашу думку, треба врахувати, аналізуючи роботу Собору в Коломиї?

О. Б.: — До Української Духовної Республіки вступають творчі спілки, організації, заводи, промислові об'єднання, агрофірми, цілі райони. Наприклад, Канівський район давно творчо співпрацює з нами. Або Верховинський, що на Івано-Франківщині. Розробляються спільні проекти духовного відродження, побудови шкіл, культурологічних закладів. Є проект реконструкції та відбудови Астрофізичного Центру на Чорногорі (на горі Піп Іван), створення центрів народної медицини, започаткування великого видавничого комплексу, теле-, радіоканалів...

Щодо Хортиці... Хортиця, як серце України, має бути звільнена від екологічного бандитизму, від занепаду, має стати знову Духовним Центром багатомірного Відродження. Можливо, ми не будемо орієнтуватися на масовість Собору, як в Коломиї: зрештою, головне — ділова розмова делегатів, розробка планів і програм. Для широкого загалу можна дати повний телевідеозвіт. Крім того, 7 липня — день завершення форуму — стане щорічним Святом Єдності Українців Світу. Тому Собор відбудеться не лише на Хортиці, а в кожному населеному пункті, де є наші послідовники...

В. К.: — По суті, колискою нашої духовності споконвіку було українське село. Про це доволі аргументовано говорив під час дискусійної розмови за «круглим столом», організованим газетою «Радянська Україна», заступник генерального директора агрофірми «Прут» Михайло Вишиванюк: «Думаю, що саме українське село — з його багатим фольклором, давніми обрядами і звичаями — не дало до кінця замулити глибокі джерела духовності нашого народу, зберегло і батьківську мову, і батьківські заповіти...». Чи не тому один з найперших ударів сталінського беззаконня був спрямований проти українського селянства. Мільйони скошених страшним голодомором, мільйони «розкуркулених» і депортованих на сибірські простори... І ламали не так старий уклад селянського життя, як це розмальовувала сталінська пропаганда, а наші душі. І використовували не стільки «класових ворогів», а селянську совість, український дух.

Нищення українського села триває й тепер, бо старіють, вироджуються села, не чути на мільйонах подвір'їв дитячих голосів. А безліч осель взагалі зяють на світ Божий пустками. Недавно дивився фільм українських документалістів «Ой, на горі калина» за відомим публіцистичним твором Степана Колесника «Обкрадені села». І найбільше мене вразили звичні зіставлення, якими ще донедавна так любила хизуватися наша пропаганда. Виявляється, протягом останніх десятиліть на Україні опустіло так званих «неперспективних» сіл більше, ніж їх загинуло під копитами і ятаганами татаро-монгольської навали.

Знаю, що Українська Духовна Республіка має намір здійснити ряд практичних заходів для відродження українського села. Що вже зроблено в цьому напрямку?

О. Б.: — Село має стати знову привабливим і рідним. Духовний погром, про який ви згадали, був планомірним задумом українажерських (і ширше — анти-

(Закінчення на 11 стор.).

ЛИШЕ ІДЕЯ ДУХОВНОЇ РЕСПУБЛІКИ ДАЄ НАМ ОСТАННІЙ ЗОРЯНИЙ ШАНС — УВІЙТИ В СВІТЛИЦЮ МАТЕРИНСЬКОЇ ЗГОДИ.

НІ ЗНАКУ, НІ НАТЯКУ

Через 130 років на останньому шляху Кобзаря з Петербурга до Канева

22 травня... Що за дата? Дітям у школі за незнання її «двійок» не ставили, навіть навпаки — гладили за те по голівці. І то правда, оцінки виставляли «вчителі» і «наставники» з КДБ. Дехто з «онуків Шевченка» за свої «гріхи» — читання віршів біля його пам'ятника перед університетом, вишивані сорочки чи навіть кобзарські вуса — «чухаються» і донині.

Та, схоже, дата ця — 22 травня 1861 року — таки пробивається у наші настільні календарі та книги — од школярських букварів до майбутніх коротких і довгих курсів історії. Принаймні, оптимізму в цьому піддає акція, що готується українським Братством шанувальників Т. Г. Шевченка, творчими спілками, Міністерством культури, рядом ще донедавна неформальних організацій...

Настав час збирати каміння (і не тільки в переносному значенні), яке на останньому шляху Кобзаря з Росії на Вкраїну ми нарозкидали вдосталь.

Те на власні очі нещодавно бачив голова ради Братства шанувальників Т. Г. Шевченка Юрій Даниленко разом з іншими членами історико-етнографічної експедиції по маршруту Москва — Київ — найбільшому відрізку тракту, по якому на дрогах (підводах) у домовині повертався поет до рідної неньки-України 130 років тому.

Москва, Орел, Глухів, Борзна, Ніжин, Київ — або зруйновані, або доведені до жалюгідного стану храми, де відспівувалось тіло Шевченка. І ні знаку там, ні натяку...

— І ви не думайте, що такий знак у Москві легко встановити, — витверезжує наші сп'янілі од сусловської «дружби народів» голови член товариства українців «Славутич» із Москви Віктор Матеш. — Але я знаю, як встановити меморіальну дошку на місці зруйнованої церкви, де відспівувалось тіло Кобзаря, і де нині — приміщення станції метро «Арбатська». Треба тамтешню владу «купити» — скажімо, зімітувати контури колишньої церкви, а вже на них — дошку.

Тим паче, що у нас, українців, досвід «підкупу» «старшого брата» є: чимось бо взяли ленінградську владу, адже на місці поховання Шевченка там-таки встановили пам'ятний камінь і порушили питання про зведення пам'ятника.

Цей досвід та до нашої б влади, української, бо й у Києві нарозкидано того каміння — зруйновано ланцюговий міст через Дніпро, по якому переправлялося тіло Тараса, церкву Різдва Христового на Подолі, де воно відспівувалось, — і ні знаку там, ні натяку. А от в Ніжині, на приміщенні, правда, жалюгідного вигляду, колишньої поштової станції (тут стояла труна з тілом поета), меморіальна дошка є. Тільки не про Шевченка вона нагадує. А що чує Тарасова могила на Чернечій горі, коли повз неї пропливають теплоходи і «ракети» — ой ле-ле, не жалобні гудки й сирени...

Ні, не задля чергової порції солі на рани нашого безпам'ятства ці факти. Для скорішого усвідомлення реалії, в якій доводиться зорганізовувати похід-реквієм од Ленінграда до Канева.

Зінаїда Тарахан-Береза, кандидат філологічних наук з Канева, нагадує, що в останню путь Кобзаря на Україну проводжав увесь слов'янський світ. А чи зуміємо ми сьогодні привернути увагу заклопотаного і без нас брата-слов'янина?

Судячи із розробленого оргкомітетом сценарію походу і семи додатків до нього, задумів багато. А часу обмаль. Вже зараз зрозуміло, що не встигнеться із всеукраїнськими конкурсами, приуроченими події, з введенням поштової марки, і чи встигнеться з доброчинним телемарафоном?

Гарний задум — відшукати старий потяг-«кукушку» (тіло Тараса до Москви везли залізницею), відремонтувати пароплав «Кременчуг» (шлях по Дніпру), здолати дорогу від Москви до Києва на підводах. От тільки де взяти стільки добрячих коней?

Але попри все, віриться, що походу-реквієму бути! Вже надто багато завинили ми перед пам'яттю свого духовного батька. А де, як не тут, навчатись владі російських міст і тамтешніх осередків Товариства української мови розуміти одне одного з півслова; де, як не в ланцюгах пам'яті уздовж останнього шляху, яким назавжди повертався Шевченко на Україну, братися за руки комуністам та «екстремістам» і де навчатись слухати одне одного Спілці кобзарів і, скажімо, «Зимовому саду», якому шевченківські мотиви також дорогі, як не в цьому дійстві... Пам'ять про Кобзаря і його Слово знову мають стати на сторожі єдності нашого народу, розбурханого різними пристрастями.

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

Первісний вигляд могили Т. Шевченка.
Фото. 1861.

— ЩАСТЯ В ЖИТТІ БУЛО НЕ ДЛЯ НЬОГО — ЙОГО ЧЕКАЄ ІНШЕ, ПОСМЕРТНЕ ЩАСТЯ — СЛАВА...

М. Курочкін. Слово над труною Шевченка

— Сподівалися Шевченка
Сей год на Вкраїну;
А дождалися побачить
Його домовину.
Везуть тебе простим возом
До нової ями,
Везуть хлопці і дівчата
Кручами, ярами

М. Максимович. На похорон Т. Г. Шевченка

ЩЕ НЕ ВМЕРЛА УКРАЇНА?

(Закінчення. Початок на 10 стор.).

духовних) сил — знищити Синів Сонця й Землі, перетворити їх у слухняних маріонеток люциферіанської цивілізації. Сьогодні маємо вийти з облудного лабіринту чужинецьких приманок, щоб сформувати живі осередки Нового Духовного Етносу. Не треба боятися грандіозності завдання. Правда — насамперед! Реконструювати давні «романтичні» села не вдасться. Це — марна справа! УДР планує створювати нову інфраструктуру сільських поселень для ентузіастів відродження, а разом з тим — допомогти існуючим господарствам оволодіти високим ступенем культури — в сільському господарстві, будівництві, освіті, у переробці продуктів землеробства, садівництва тощо. Я вже казав, що маємо ряд угод з районами, селами, господарствами, де розпочинається таке конструктивне співробітництво. Отже, від створення достойних людини умов життя й праці до повного одухотворення селянства — основи основ нашого буття.

В. К.: — Як ми вже знаємо з публікацій в «Молоді України», є пропозиція створити Духовний Центр Відродження нашого народу в першій козацькій столиці — древньому Трахтемирові, неподалік від Канева. Читачам було б цікаво довідатися більш детально про цей неординарний задум. І де, на ваш погляд, можна взяти кошти для реалізації цього проекту? Адже при сьогоднішній нашій бідності нерідко не знаходимо грошей навіть для ремонту сільського клубу...

О. Б.: — Сильною підвалиною для практичних планів став Національно-культурний виробничий центр «Рось», що його очолює Олександр Чумак. Це динамічне об'єднання увійшло до УДР і створило творчий кістяк Святої України. Утверджено комерційний банк УДР «Відродження». До нього вступають на правах засновників-акціонерів розмаїті фірми, заводи, підприємства тощо. Відчислення від прибутків на культурні цілі складають основу капіталу, який УДР обертатиме для духовного піднесення. Крім того, ми матимемо прибутки від численних видавничих та творчих реалізацій. Все — до копійки — піде на формування інфраструктури Духовного Організму Нації.

Щодо Трахтемирова... Керівництво Канівського району повністю підтримує наші плани. Лідери Черкаської області — наші друзі. Та й хто хоче собі гіршого? Навесні 1991 року планується закладка наріжного каменя у підвалину Храму України-Матері. Будуть запрошені гості з усього світу, в тому числі — представники ЮНЕСКО, ЮНЕП, з Ауровіля в Індії, українці з-поза меж Вітчизни.

Сподіваємося, що Верховна Рада України щиро підтримає стратегію національного відродження і підготує відповідні закони, які б стимулювали реанімацію народного організму. Бо без такої допомоги справа не буде рухатися надійно і певно... Скажімо, вкрай необхідний закон про звільнення від оподаткування всіх творчих напрямків і об'єднань, які будуть направляти свої зусилля на відбудову культури й духовності...

В. К.: — Якщо завтра вам надали б можливість виступити з трибуни Українського Парламенту, що б ви порадили, що б запропонували і нашим депутатам, і всьому Народові Українському?

О. Б.: — Найперше я запропонував би народним обранцям звільнитися від політичних та ідеологічних стереотипів, повернутися до притаманного народного глузду. Чому ж, наприклад, не подумати про свій, неповторний шлях до Свободи, беручи дороговкази не з готових штампів політичної думки (парламент, голосування, більшість, меншість, референдуми тощо), — а з колосального досвіду минулого. Про це чудово говорить Іван Франко у «Захарі Беркуті». Громада — ось наше майбутнє.

Українська Духовна Республіка пропонує розпочати Надзвичайну Толоку Побудови Спільної Хати Достатку і Злагоди. У нас все є — світлі голови, трудящі руки, найбагатша у світі земля, козацькі душі, успадковані від дивовижних лицарів.

Прокинемося чи ні? Збагнемо чи ні?

В. К.: — Значить, Олесю Павловичу, ще не вмерла Україна? Чи болючі сумніви обвуглюють вашу надію?

О. Б.: — Україна не вмерла — і не вмре! — так писав Каменяр, а він дивився у вічність.

НА ПЕРЕХРЕСТІ ДУМОК

ЯКЩО СОЮЗ, ТО ЯКИЙ?

Під час референдуму, який має бути проведено на Україні після прийняття нової Конституції республіки, громадянам України повинно бути забезпечено право зробити вибір між збереженням Союзу як федеративної держави і створенням Співдружності як союзу суверенних держав. З цією метою до бюлетенів необхідно включити два запитання, сформульовані таким чином:

1. Чи віддаєте ви перевагу збереженню оновленого Союзу як федеративної держави, члени якої відмовляються від частини своїх суверенних прав на користь Центру?

2. Чи віддаєте Ви перевагу створенню Співдружності як союзу суверенних держав, члени якого зберігають свої суверенні права і співпрацюють один з одним за допомогою координаційних органів?

Пропонуємо читачам «Голосу України» відповісти на ці два запитання. Свої відповіді надсилайте на адресу: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4, редакція газети «Голос України», парламентський відділ.

Володимир
ВАСИЛЕНКО

Володимир Андрійович Василенко, доктор юридичних наук, професор Українського інституту міжнародних відносин при Київському державному університеті імені Т. Г. Шевченка, член комісії Верховної Ради УРСР по виробленню нової Конституції республіки, представник України в ООН з прав людини.

Один з авторів концепції договору про співдружність держав.

Запропонована М. Горбачовим і схвалена Четвертим З'їздом народних депутатів СРСР концепція нового Союзного договору спрямована на збереження оновленого Союзу як федеративної держави. На мою думку, ця концепція побудована на принципах, які суперечать Декларації про державний суверенітет України і які гарантують недоторканість старих унітарно-тоталітарних імперських структур Центру. В мене складається враження, що її здійснення прирікає республіку на остаточну втрату суверенітету, призведе до ще більшої соціальної напруженості, поглиблення кризи в суспільстві, посилення страждань народів і громадян республік.

Альтернативною є концепція Договору про Співдружність суверенних держав, розроблена групою українських вчених і спрямована на побудову принципово нового Союзу республік. Принципи цієї концепції повністю узгоджуються з Декларацією про державний суверенітет України. Її втілення в життя означатиме ліквідацію унітарно-тоталітарних структур Центру, сприятиме зменшенню соціальної напруженості та виходу суспільства з кризи.

Федеративна держава, навіть оновлена й названа Союзом, насправді не є союзом держав. Федерація — це союзна держава, члени якої відмовляються від частини своїх суверенних прав на користь Центру і підпорядковані йому.

Центр також не є Союзом. Союз — це республіки, які його утворюють. На відміну від Союзу, Центр — це десятки союзних міністерств та відомств з численною армією бюрократів, які є становим хребтом унітарно-тоталітарної системи, що панує над республіками і в республіках.

Через систему союзного оподаткування Центр забирає в республік значну частину їхнього національного багатства. На його утримання за рахунок республік, а точніше за рахунок громадян — платників податків, але без їхньої згоди, витрачаються мільярди карбованців. Значна частина цих коштів направляється на забезпечення вузько егоїстичних корпоративних привілеїв бюрократії союзних міністерств та відомств.

Центрові передаються суверенні права республік, що обмежує їхні можливості самостійного розв'язання значного кола питань свого державного життя, соціального розвитку та підвищення добробуту громадян.

Центр має властивість нав'язувати республікам нераціональні й екологічно шкідливі методи господарювання, позбавляти республіканські підприємства, господарства, організації та установи свобод дій, виключати їх з повноцінного міжнародного спілкування, а, отже, призводити до економічного, екологічного, культурного занепаду та зниження життєвого рівня трудящих.

За умови збереження федеративної держави, органічним для якої є наявність Центру, Україна ніколи не втілить в життя Декларацію про державний суверенітет і ніколи не вийде з тієї глибокої кризи, в якій опинився весь народ республіки і яка прирікає всіх її громадян незалежно від національної належності, віросповідання, партійності на дальші поневіряння і злидні.

Співдружність держав — це союз суверенних держав, члени якої зберігають свої суверенні права і співпрацюють один з одним за допомогою створених ними координаційних органів Співдружності.

Координаційні органи Співдружності не є тоталітарно-імперським Центром. Це не десятки міністерств і відомств, а нечисленні представницькі органи, сформовані на паритетних засадах з офіційних представників держав-членів. Органи Співдружності не домінують над республіками, а координують їхнє співробітництво, сприяючи розвиткові між ними безпосередніх взаємовигідних зв'язків.

Органи Співдружності не мають права розпоряджатися національним багатством республік у будь-якій формі й утримуються на принципово інших засадах. Кожна держава-член самостійно розв'язує питання про витрати на своїх представників в органах Співдружності й оплачує погоджені з іншими державами-членами внески, необхідні для забезпечення діяльності органів Співдружності і для здійснення погоджених між ними програм, в тому числі органів і програм, які мають забезпечити стратегічну оборону та надійний контроль за ракетно-ядерною зброєю.

До органів Співдружності держави-члени делегують не суверенні права, а своїх офіційних представників, які уповноважені відстоювати інтереси держав-членів, відповідно до потреб їхнього державного, соціально-економічного, культурного тощо розвитку.

Органи Співдружності не втручаються в інтереси внутрішнього державного й суспільного життя держав-членів.

Тільки за умови створення Співдружності суверенних держав, співробітництво яких організують координаційні органи, будуть створені умови для реалізації Україною Декларації про державний суверенітет, самостійного господарювання, дбайливого використання природних ресурсів, налагодження взаємовигідного співробітництва з іншими державами та забезпечення всім громадянам незалежно від національної належності, віросповідання, партійності гідних людини умов життя.

Фото Олександра ГЛЯДЄЛОВА та Олександра КЛИМЕНКА.

Проект

КОНЦЕПЦІЯ ДОГОВОРУ ПРО СПІВДРУЖНІСТЬ ДЕРЖАВ

I. Преамбула

Преамбула має зазначити, що високі Договірні Сторони, виходячи з їхніх Декларацій про державний суверенітет (незалежність), домовляються про утворення Співдружності на таких засадах.

II. Принципи побудови та цілі

1. Співдружність — добровільна асоціація незалежних суверенних держав, які відповідають за свою власну внутрішню і зовнішню політику, консультуються та співробітничають в інтересах своїх народів і зміцнення міжнародного миру та безпеки.

2. Правовою основою Співдружності є Договір і загальновизнані принципи міжнародного права. Співдружність не є ні державним, ні наддержавним утворенням.

3. Основоположними засадами Співдружності є:
— добровільність входу і виходу;
— суверенна рівність;
— непорушність існуючих державних кордонів і відмова від будь-яких територіальних претензій;
— невтручання у внутрішні справи одна одної;
— взаємна повага і взаємовигідне співробітництво;
— забезпечення прав людини, національних меншин та народів;
— сумлінне виконання договірних зобов'язань;
— урегулювання спірних питань виключно мирними засобами.

4. Співдружність має координувати співробітництво держав-членів та сприяти їм у розв'язанні проблем, які представляють для них спільний інтерес і які виникають у сфері політики, економіки, культури, охорони здоров'я, екології, науки, техніки, торгівлі, інформатики, у гуманітарній та правоохоронній сферах.

III. Членство

1. Первинними членами Співдружності є держави, які підписали та ратифікували цей Договір.

2. Членство у Співдружності відкрито для будь-яких суверенних (унітарних чи федеративних) держав, які поділяють принципи і цілі Співдружності та виявили згоду взяти на себе зобов'язання, визначені цим Договором.

Прийом нових членів здійснюється рішенням Ради Співдружності на підставі офіційної заяви відповідної держави про прийом її до Співдружності.

3. Участь у Співдружності не позбавляє держав-членів їхнього суверенного права виступати на міжнародній арені повноправними суб'єктами міжнародного права і не обмежує їхню правочинність вступати у безпосередні відносини з іноземними державами, укладати з ними міжнародні договори, підтримувати дипломатичні, консульські, торговельні та інші відносини, брати участь у міжнародних організаціях.

IV Сфери співробітництва

1. До сфер співробітництва, яке здійснюється державами-членами на рівноправній основі за допомогою органів Співдружності, належать:
— зовнішня політика;
— стратегічна оборона та скорочення стратегічних і звичайних озброєнь;
— формування і розвиток спільного економічного простору, інтегрованого у загальноєвропейський та євроазійський ринки;
— митна політика;
— управління системами транспорту й зв'язку, включаючи супутниковий зв'язок і телекомунікації;
— охорона навколишнього середовища на територіях держав-членів та участь у створенні всеохоплюючої міжнародної системи екологічної безпеки;
— гуманітарна політика, спрямована на забезпечення прав людини, національних меншин та націй;
— міграційна політика;
— боротьба з організованою та міжнародною злочинністю.

2. Держави-члени Співдружності можуть укладати угоди про співробітництво у сферах, зазначених у п. 1 та створювати спеціальні цільові програми й органи (тимчасові або постійні), необхідні для виконання цих угод і програм.

3. Держави-члени Співдружності укладають спеціальну угоду про непоширення ракетно-ядерної зброї та про підпорядкування всієї такої зброї виключно Об'єднаному командуванню стратегічними збройними силами, яке має бути створене відповідно до згаданої угоди.

V. Органи

Органами Співдружності є Рада, Виконавчий Комітет, Суд, Секретаріат.

1. Рада Співдружності — головний політичний координаційний орган Співдружності, в якому представлені всі держави-члени. Представники держави-члена призначаються її найвищим органом влади і складають делегацію у Раді.

Чергові сесії Ради скликаються не менше чотирьох разів на рік почергово у столицях держав-членів під головуванням глави делегації держави, в якій проводяться сесії.

Делегація будь-якої держави-члена має один голос. Постанови Ради з питань, які обговорюються, приймаються консенсусом. Рада може приймати обов'язкові постанови лише з питань прийому нових членів та виконання державами-членами погоджених ними програм співробітництва, а також угоди, зазначені у п. 3 розділу IV.

Постанова Ради повідомляється державам-членам для розгляду. Держава-член протягом 60 днів від дня підписання протоколу сесії Ради повідомляє Секретареві Ради про результати розгляду урядом чи іншими компетентними органами держави-члена постанови.

Здійснення державами-членами схвалених ними постанов Ради проводиться згідно з рішеннями урядів або інших компетентних органів цих держав відповідно до їх законодавства.

2. Виконавчий Комітет Співдружності — головний виконавчий постійний орган Співдружності, керівництво яким почергово здійснюють представники держав-членів.

Формується Урядами держав-членів на паритетних засадах і стежить за здійсненням Договору, угод та програм, зазначених у п. 2 розділу IV, а також постанов Ради.

3. Суд Співдружності — головний судовий орган Співдружності.

Формується на паритетних засадах Верховними Судами держав-членів і розглядає за їх ініціативою спори між державами-членами та органами Співдружності, між юридичними особами держав-членів Співдружності, а також скарги громадян на свої держави у зв'язку з порушенням їхніх конституційних прав.

4. Секретаріат Співдружності складається з Генерального секретаря, його заступників і персоналу, який може бути потрібний для забезпечення нормального функціонування органів Співдружності. Генеральний секретар та його заступники призначаються за загальною згодою всіх держав-членів спеціальним рішенням Ради Співдружності.

Генеральний секретар є головною адміністративною посадовою особою Співдружності.

Він представляє Раду перед офіційними особами та організаціями держав-членів та інших держав, а також перед міжнародними організаціями.

Генеральний секретар доводить до відома Ради будь-які питання, що, на його думку, можуть загрожувати безпеці держав-членів Співдружності.

Генеральний секретар діє як такий на всіх засіданнях Ради та Виконавчого Комітету, здійснюючи функції, що покладаються на нього цими органами.

Генеральний секретар подає Раді щорічний звіт про діяльність органів Співдружності.

Персонал Секретаріату комплектується з громадян держав-членів Співдружності відповідно до Положення про Секретаріат Співдружності.

VI. Міжнародно-правова суб'єктність Співдружності

1. Співдружність має міжнародно-правову суб'єктність і як така може відповідно до Договору та угод, які визначають сфери співробітництва держав-членів, а також постанов Ради Співдружності укладати міжнародні угоди і виступати у міжнародних відносинах в обсязі, необхідному для здійснення її цілей.

Укладення Співдружністю міжнародної угоди, яка створює права і обов'язки для заінтересованих держав-членів, вимагає на це повноваження (спеціального і чітко вираженого) відповідних держав.

2. Органи і службові особи Співдружності для здійснення своїх функцій і цілей, передбачених Договором, та угодами, які визначають сфери співробітництва держав-членів, користуються на території кожної із держав-членів імунітетами і привілеями, встановленими спеціальною конвенцією.

VII. Фінансування діяльності органів Співдружності

1. Держави-члени Співдружності сплачують витрати її Органів за розподілом, визначеним Радою Співдружності.

2. Видатки на утримання учасників засідань Органів Співдружності, а також нарад, які можуть скликатися у рамках Ради, покладаються на державу, що відряджає своїх представників на ці засідання та наради.

VIII. Заключні положення

1. Договір укладається на невизначений строк.

2. Кожна держава-член у будь-який час має право запропонувати зміни до Договору, які можуть бути внесені за загальною згодою всіх інших його учасників.

3. Держава-член має право вийти із Співдружності будь-коли, попередивши про це інших учасників Договору за рік до виходу.

4. Договір підлягає ратифікації і набуває чинності для тих республік, які його ратифікували, з моменту обміну ратифікаційними грамотами.

Порядок підготовки, погодження і укладання Договору про Європейсько-Азійську Співдружність Держав

1. Погодження всіх позицій Договору здійснюється виключно делегаціями повноважних представників республік, призначеними їхніми найвищими органами влади.

2. Для погодження тексту Договору скликається міжреспубліканська Конференція за участю делегацій повноважних представників республік.

Робота Конференції організується за принципами:

Одна республіка — один голос.

Головують на Конференції голови делегацій республік по черзі.

Рішення Конференції приймаються консенсусом.

3. До договору мають бути включені положення, які визначатимуть особливості статусу окремих держав-членів.

4. Погоджений на Конференції текст Договору парафується головами делегацій республік і передається на підписання та подальшу ратифікацію найвищому органові державної влади Республіки. Ратифікація Договору здійснюється 4/5 голосів усього складу вищого органу державної влади Республіки.

5. Одночасно з процесом підготовки до погодження та укладання Договору мають розпочатися консультації і переговори республік одна з одною та з органами Союзу РСР з метою розв'язання всього комплексу проблем правонаступництва, що виникають як у рамках Союзу РСР, так і в міжнародній сфері.

6. Укладанню Договору передують консультації, двосторонні та багатосторонні угоди між республіками про принципи та напрями їх співробітництва в політичній, економічній та інших сферах, а також прийняття Верховною Радою УРСР Нової Конституції Української РСР, основаної на Декларації про державний суверенітет України.

В. ВАСИЛЕНКО,
М. КОЗЮБРА,
П. МАРТИНЕНКО,
Є. ТИХОНОВА,
Л. ЮЗЬКОВ.

Листопад 1990 р.
м. Київ.

17 березня нинішнього року відповідно до постанови Верховної Ради СРСР призначено референдум, на який буде винесено лише одне питання: чи вважаєте ви необхідним збереження СРСР як оновленої федерації рівноправних суверенних республік... Але ж суверенітети республік і досі не визнані!

«МИ ЗА СОЮЗ, АЛЕ ЗА СОЮЗ У ВИГЛЯДІ СПІВДРУЖНОСТІ СУВЕРЕННИХ ДЕРЖАВ, А НЕ ОНОВЛЕНОЇ ФЕДЕРАЦІЇ».

СТАТИСТИКА ЗНАЄ ВСЕ

...Сім'я вечеря коло хати,
Вечірня зіронька встає...

Хто з шанувальників Великого Кобзаря не захоплювався його поетичною картиною української родини, в якій здавна непересічно панували і гречна повага до праці плугатаря, і материнська ніжність, і дівоча пісня, і взаємна любов батьків і дітей.

А яка сьогодні сім'я на Україні?

Кажуть, ніби статистика знає все. Отож, і звернулися ми по допомогу до заступника голови Держкомстату УРСР І. ХАЙНАЦЬКОЇ. Ірина Володимирівна охоче надає в розпорядження редакції таку інформацію:

— Загалом у республіці налічується нині близько 14,1 мільйона сімей. У тому числі з двох осіб — 4,9 мільйона; з трьох — 3,8 мільйона; з чотирьох — 3,3 мільйона; з п'яти — 1,2 мільйона; з шести — 486192; з семи — 149295; з восьми — 50573; з дев'яти — 20490; з десяти і більше — 14812. Найгустіше великих сімей — на Львівщині (2393), на Закарпатті (1313), на Донеччині (1013). Найменше — на Сумщині (104), Кіровоградщині (153), Чернігівщині (159). Середня сім'я у республіці — 3,24 чоловіка. Отже, якщо в ній є батько і мати, то маємо менш як одну з четвертю дитини. Біда! Вироджуємося! Хоч добре розуміємо: поки є сім'я — живе народ. Міцна сім'я — міцна держава.

У Міністерстві соціального забезпечення УРСР навели ще й таку статистику — дещо оптимістичну, але водночас і сумну. Оптимістичну в тому розумінні, що держава виявляє дедалі більше піклування про багатодітні родини. Їх загалом по республіці налічується нині близько 120 тисяч. Соціальна допомога їм з державного бюджету становить 10,6 мільйона карбованців на рік. Це добре. Хоч у наш час нестримної інфляції й замало. Та засмучує ще й те, що мешкають нині в містах і селах України 303 тисячі матерів-одиночок, тобто існують неповні, половинчасті сім'ї. І хоч держава подає їм значну соціальну допомогу — 76,1 мільйона карбованців на рік, — усім зрозуміло, яким може бути щастя в розбитій сім'ї.

А от чого статистика твердо не знає, так це того, яка сьогодні найбільша сім'я у республіці. Де вона живе? Хто в ній — мама, хто — тато, скільки дітей? Як вони почуваються, які їхні радощі і прикрощі? З цифрами ми навчилися працювати справно. А з живими людьми...

Дещо прояснили нам картину в Українському республіканському відділенні Радянського дитячого фонду імені В. І. Леніна. Начальник відділу Т. Брюханова, дізнавшись про мету наших відвідин цієї громадської організації, відразу ж дістала стос «сімейних паспортів» і сказала:

— Ось, наприклад, родина Май... Увесь Харків її знає! У Тамари Миколаївни і Миколи Олександровича вісімнадцятеро дітей... Уявляєте? Чотири сини і три доньки — то їх рідні... А ще одинадцятеро вони взяли на виховання з дитячого будинку.

Скільки радощів і гострих проблем у таких великих сім'ях! Завжди їм є що сказати людям. Отож і вирішили ми відкрити на сторінках газети читацький сімейний клуб «НАША РОДИНА». Маємо намір друкованим словом всіляко захищати сім'ю на Україні. Просимо читачів писати нам про родинне життя, його традиції і сьогодення, надсилати корисні поради, пропозиції, критичні зауваження.

Мамин день

На універсальній базі Житомирської облспоживспілки працюють переважно жінки. У більшості з них на плечах ще й сім'я. Треба і дітей доглянути, і чоловіка попорати, відвідати школу, крамницю, хімчистку тощо. Досі, щоб зайнятися домашніми справами, працівницям доводилося відпрошуватися з роботи.

— Нині, — повідомляє обласна газета «Радянська Житомирщина», — ситуація змінилася на краще. Адміністрація бази за погодженням з профспілковим комітетом узаконила положення, згідно з яким кожна трудівниця у зручний для неї час може щомісяця взяти один оплачуваний робочий день для вирішення сімейних справ.

ТІЛЬКИ ВІН ТА ВОНА...

ЖАРТИ НЕ БЕЗ МОРАЛІ

Двоє закоханих розмовляють у темному парку:

— Давно хочу тебе запитати про дещо важливе, — каже він.

— А я давно хочу бі відповісти: «Так, любий...» — шепоче вона.

* * *

Мати напучує доньку, яка виходить заміж:

— Завжди пам'ятай дві життєво важливі фрази... Перша: «Як я тебе кохаю!». А друга — ще ефективніша: «Може, ти, милий, і правий, але...».

* * *

— Боже, як холодно в хаті, — каже дружина. — Коли я була маленькою, у таку холоднечу мама мене завжди до себе пригортала...

— Ще чого! — мовить чоловік у відповідь. — Не будемо ж маму з села викликати!

* * *

— О, що це за квіти на моєму столі? — вигукнув професор, прийшовши додому. — Чудові! Звідки вони?

— Сьогодні ж такий пам'ятний день, — відповідає дружина. — Рівно чверть віку, як ти одружився.

— Спасибі, мила... Неодмінно нагадай день, коли ти виходила заміж... Я тобі теж зроблю подарунок.

* * *

— Любий, ти кохатимеш мене й тоді, як у мене побіліють коси?

— А хіба я тебе не кохав, як вони у тебе були русі, чорні, руді і навіть фіолетові?

— Зверніть увагу —

За яку провину?

Шановні народні депутати! Звертаюся до вас через газету, щоб поділитися своєю невимовною тугою. Тепер вирішується багато питань щодо пенсійного забезпечення трудящих. Не забувають і про сиріт, про дітей-інвалідів, і про тих жінок, у яких чоловіки померли — чи то від фронтових ран, чи з якихось інших причин. Ось і пенсію їм підвищили, і за квартиру вони платять лише половину її вартості. Я нічого не маю проти цих заходів. Навпаки — вітаю! Але ніяк не можу зрозуміти, за яку провину лишаємося поза законом я і мої діти? І не я одна — таких багато!

Сімнадцять років працювала я на виробництві, ніби й непогано працювала, водночас здобула вищу освіту, та, на жаль, трапилося так, що стала непрацездатною, інвалідом другої групи. Маю двох неповнолітніх дітей, на яких держава платить по 10 карбованців щомісяця. Та плюс моя пенсія 82 карбованці 11 копійок. З цих грошей ми сплачуємо за квартиру повну її вартість та 14 карбованців за дитячий садок. А залишки треба розділити, щоб одягти, взути, нагодувати дітей, та й самій не голодувати. Як це можна зробити? З таким запитанням я якось звернулася до газети «Комсомольская правда», але звідти навіть відповіді не отримала. Мабуть, не вважають за потрібне. Може, порадите ви? Бо хто у відчаї: хіба ж мої діти винні, що їхня мати стала калікою?

З повагою

Швидка Ганна Іванівна,

Чернігів.

ВІД РЕДАКЦІЇ: Як нам відомо, найближчим часом у Верховній Раді УРСР має розглядатися проект Закону про пенсійне забезпечення громадян Української РСР. Сподіваємося, що народні депутати звернуть увагу і на питання, які порушує у цьому листі наша авторка.

ЇХ—СІМНАДЦЯТЕРО

Сьогодні вони вже вдома, у Дніпропетровську. І напевне ж, добрим словом згадують Київ, численних нових друзів, з якими познайомилися під час недавньої подорожі. Дякують мамі Валі, яка зібралася з силою, щоб у дні новорічних канікул повезти їх до столиці України. А ще вдячні співробітникам Українського відділення Всесоюзного дитячого фонду імені В. І. Леніна, які гостинно зустріли їх у своїй оселі, вручили скромні подарунки. Вдячні керівникам Республіканської станції юних натуралістів, де їм надали готель і необхідні побутові послуги; працівникам республіканського Будинку кіно і Будинку культури Міністерства внутрішніх справ УРСР, де вони побували на новорічній ялинці і на розважальних дитячих концертах. Слово подяки шлють працівникам магазину «Дитячий світ», які допомогли їм у цей нелегкий час придбати дещо з необхідних речей. Надовго залишиться в їхній пам'яті захоплююча екскурсія по Києву.

Хто ж вони, оці дев'ятеро дівчаток і хлопчиків, які з такою любов'ю прихилилися до мами Валі?

Це, можна сказати, лише половина великої сім'ї Валентини Никифорівни і Валерія Васильовича Іонових. Вони ростять п'ятеро власних дітей, а ще дванадцять сиріт взяли на виховання з дитячого будинку.

— І хоч не всі змогли поїхати до Києва, — кажуть мама і тато, — усі вони — наші! Сімнадцятеро!

Мама постійно зайнята доглядом і вихованням дітлахів, а тато працює інженером-ливарником на місцевому агрегатному заводі. Після роботи теж віддає дітям своє щире серце.

Володимир СІРОБАБА.

На знімку: Валентина Никифорівна ІОНОВА з дітьми у дні подорожі до столиці України.

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

— Тривожний лист —

ЯК НЕ ПОМЕРТИ З ГОЛОДУ?

Я мати-одиночка. Чому так сталося — справа глибоко особиста, і я не збираюся виливати свій жаль. Я дуже щаслива, що в мене є дитина; бажане, потішне дворічне створіння, за яке ладна віддати життя. Повірте, обставини склалися так, що ці слова є не материнською гіперболою, а цілком можливою реальністю, яка загрозливо встала над нашою маленькою сім'єю. Справа в тому, що на нас чекає голод.

Син народився, коли я була студенткою університету. Щоб якось звести кінці з кінцями, змушена була на час навчання віддати його в ясла. Але там так «доглядали» немовлят, що я ледь не втратила свого крихітного синочка. Спасибі медикам, витягнули його буквально з того світу. Рік пішов на лікування. Все, що можна було продати, — продала, але дитина мала і вітаміни, і свіжу калорійну їжу. І готова бути роздягнутою, голодною, тільки б синок більше не хворів так тяжко. Але Бог зі мною, мова ж не про мене. Гроші потрібні дитині, а їх якраз і немає. Ні-ні, не подумайте, я не хочу просити у вас матеріальної допомоги. Порадьте, який вихід можна знайти у моєму становищі.

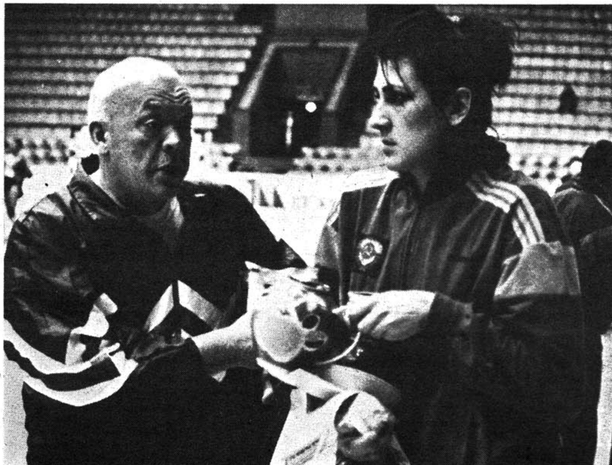
Отже, роботу довелося лишити, щоб бути з сином. Тому довелося розпрощатися і зі скромною зарплатою. На дитину одержую 20 карбованців допомоги від держави. (Ще 12, спасибі, доплачують на колишній роботі). З тієї суми — половина йде на сплачування квартири. Та що я розповідаю? Гадаю, не треба зараз нікого переконувати, що ні на 32, ні на 80 карбованців двом прожити неможливо.

Звернулась до місцевої влади з проханням: як виняток, хоч інколи користуватися пільгами, які встановлені для багатодітних сімей, інвалідів та ветеранів війни. Такі магазини є і в нашому місті. Відмовили, ще й присоромили: треба було, мовляв, думати про це, коли народжувала дитину без чоловіка. Я б не принижувалась, ще раз повторюю, навіть якби й довелось мені померти. Але ж це для дитини... Не можу я знайти і роботу, якою можна було б займатися вдома. Де ж вихід? Дуже прошу відгукніться на мій лист. Розрадьте хоч теплим словом. Бо воно, як і гроші, завжди було у мене в дефіциті. Справжнє прізвище прошу не вказувати — соромно.

З повагою

Тамара З.

Рівенська область.

ПОКАЗАЛИ КЛАС ПАРИЖАНКАМ

Гандболістки київського «Спартака» — найелітнішого клубу в СРСР — у нинішньому чемпіонаті перебувають не на першому рядку в турнірній таблиці. А от у розіграші європейського Кубка кубків українські дівчата виступають досить упевнено. Нещодавно наші землячки дали урок парижанкам, вигравши два матчі в команди ЮСМ «Ганьї» — 20:17 і 25:22. Обидві зустрічі, за обопільною згодою, проходили в передмісті столиці Франції.

Киянки вийшли до чвертьфіналу. Втім, найпалкіші шанувальники спартаківок вірять й у те, що їхня улюблена команда ще надолужить прогаяне в чемпіонаті і побореться за першість.

Поки що «Спартак» вирушає сьогодні на міжнародний турнір до Німеччини, а його головний тренер Ігор Євдокимович Турчин, який одужав після тривалої хвороби, вилітає у відрядження до Норвегії, де працюватиме кілька місяців.

Віктор СТУГНА.

На знімках: «маршал» гандболу Ігор ТУРЧИН і гравець команди Тетяна ГОРБ; завжди небезпечно атакує знаний бомбардир Інна ДОЛГУНЬ.

Фото Миколи БОЧКА.

З ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

Баскетбол. Чемпіонат СРСР. Вища ліга, чоловіки. «Спартак» (Луганськ) — «Будівельник» (Київ) — 73:69 (36:40).

У розіграші Кубка Л. Ронкетті баскетболістки ЦСКА на своєму майданчику переграли паризький «Ресинг» — 88:75. Попереду у москвичок вирішальний матч за право вийти до наступного етапу. 30 січня вони прийматимуть італійський клуб «Віченце». В першому матчі італійки перемогли ЦСКА з перевагою в 10 очок.

Футбол. Заслужений майстер спорту, півзахисник київського «Динамо» Іван Яремчук підписав контракт на шість місяців з німецьким клубом «Блау-вайс», який виступає в другому дивізіоні чемпіонату Німеччини.

Позивні футбольної весни

У НОВІЙ ЯКОСТІ

Не встигли прихильники запорізької команди вгамувати свої емоції з приводу урочистого нагородження їх улюбленців малими бронзовими нагородами, як з одного з грудневих номерів «Советского спорта» з'явилося повідомлення про те, що запорізький відомчо-територіальний госпрозрахунковий футбольний клуб «Металург» «наказав довго жити», а його президент Геннадій Опанасович Жиздик тут же був названий «колишнім».

Справді, ФК «Металург» позбувся відомчо-територіальної належності, коли став першим з клубів вищої ліги членом корпорації підприємців, що обіцяє повну самостійність і заманливі перспективи в економічній діяльності. А от з «усуненням» досвідченого організатора з посади явно поспішили.

— Після завершення сезону, — розповідає Геннадій Опанасович, — надійшло кілька запрошень, зокрема, з Донецька. Але чи мав я моральне право залишати колектив у Запоріжжі, та ще в такий відповідальний період? Звичайно, ні.

— «Металург» розпочав підготовку до сезону значно пізніше від більшості клубів. Чому так сталося?

— Новий рік, здається, — єдине свято, яке футболісти мають можливість провести в родинному колі. Отже, позбавляти хлопців такої радості ми не наважилися. Тому й продовжили трохи відпустку.

— Багатьох, зрозуміло, найбільше цікавлять зміни...

— Є втрати. Пішло лише троє, але це саме ті виконавці, які відігравали помітну роль в команді. Олег Таран і Антон Шох підписали контракти з ізраїльським клубом «Апоель». Однак лише на шість місяців (отже, їхнє повернення до «Металурга» в майбутньому не виключене). Ігор Корнієць вирішив спробувати сили в донецькому «Шахтарі». Шкода. Втім, донецькому клубові доведеться заплатити нам за нього 60 тисяч карбованців.

— На кого ж розраховуєте в дебютному сезоні?

— Є у нас ціла група випробуваних бійців. На них й основні надії. Йдеться про воротарів Юрія Сивуху та Ігоря Моісеєва; захисників Сергія Башкирова, Юрія Верхнидуба, Юрія Дудника, Олександра Сорокалета, члена олімпійської збірної СРСР Віктора Скрипника, Сергія Янушайтіса; півзахисників Ігоря Наконечного, Сергія Волгіна, Олександра Бондаренка; нападаючих Василя Сторчака та Олександра Зайця. Ще наприкінці попереднього сезону ми включили до складу чотирьох вихованців нашої групи резерву: воротаря юнацької збірної Ігоря Близнюка, польових гравців Олексія Антюхіна, Юрія Маркіна, Павла Ткаченка. Тепер до них приєднаються їхні ровесники — Віталій Семенов і Андрій Максименко. Розраховуємо й на вихованців нашої СДЮШОР останніх років, а ще — найкращого бомбардира запорізького «Торпедо» Романа Бондаренка.

— Невже обійдетесь без запрошень футболістів з інших міст?

— Ні, чому ж. Запросили кількох гравців з команд першої ліги. Це — Олександр Гуйганов з «Таврії», Геннадій Богачов з «Геолога», Олександр Богатирьов з «Кайрата», Олександр Воробйов з «Ростсільмашу». Сподіваємось побачити в наших рядах колишнього луганчанина Сергія Ярмолича, а ще 20-річних Олександра Омельчука та Віталія Пантилова, які торік грали в київському СКА.

— Вагоме поповнення. Нічого не скажеш. Якщо не секрет, у що це клубові обійдеться?

— У суму близько півмільйона. Тому вимоги до новачків, як розумієте, будуть найвищі.

...Я анітрохи не сумніваюся у фінансовій спроможності запорізького клубу, оскільки був свідком того, як керівники місцевої кабельної інформаційної телевізійної системи пропонували ФК «Металург» співробітництво на взаємовигідних умовах.

Єдине, що викликає занепокоєння і в президента, і в тренерів, — стан реконструкції навчально-тренувальної бази команди. Будівельники, на жаль, не гарантують закінчення робіт навіть до одинадцятого березня, коли в стартовому матчі чемпіонату «Металург» прийматиме московський «Спартак».

Аркадій КАПЕЛІОВИЧ, спортивний оглядач газети «Наш город».
Запоріжжя.

Хокей

ЧИНИЛИ ОПІР, АЛЕ...

Зіграно ще ряд матчів першого туру другого етапу чемпіонату СРСР серед клубів вищої ліги. Хокеїсти «Крил Рад» успішно вирішили свої завдання в Ярославлі, подолавши там місцеве «Торпедо» — 4:1.

А от київський «Сокіл», на жаль, поступився в Москві одному з лідерів чемпіонату — «Динамо» — 1:3 (1:1, 0:0, 0:2). Цей поєдинок був напрочуд напруженим. І слід сказати, що наші земляки поставилися до нього дуже серйозно. Кияни прагнули ні в чому не поступатися господарям: ні в швидкості, ні у силовій боротьбі. І це не дивно, бо в складі «Сокола» грає тепер чимало взятої молоді. А от досвіду більше, це вже точно, у динамівців. Тому вони й спромоглися переважити шальки терезів на свій бік. Усе вирішилося на останніх хвилинах матчу.

Шайби закинули: Жамнов (6 хвилина), Корольов (53), Гальченюк (58) — у господарів; Валіуллін (10) — у гостей.

«Сокіл» виступав у такому складі: Самойлов; Ширяєв — Доніка, Тимченко — Лубнін, Гунько — Житник; Юлдашев — Найда — Валіуллін, Синьков — Трасеух — Василенко, Куценко — Кузьминський — Олецький, Кулабухов — Свиницький — Сидоров.

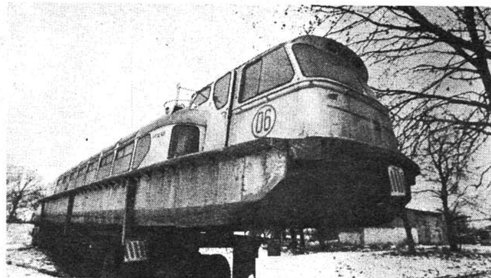
Сьогодні кияни грають в Ярославлі проти «Торпедо».

Віктор ГЕНЧУК.

На знімку: гострий момент біля воріт.

Фото Миколи ДЕСНЯКА.

ЛАБІРИНТИ «ЗАХІДНИХ ВОРІТ»

Чоп часто називають «західними воротами» країни. А ще її обличчям. Почну з останнього. Хоча, чесно кажучи, робити цього не дуже хочеться. «Косметика» містечка далека від елегантності. Вона не дотягує навіть до елементарного порядку: довкіл купи сміття, бруду, різних звалищ. «Плюється» сажею труба, що височіє над будинками.

Та повернемось до воріт. Спочатку залізничних. Через них щодня до нас завозиться сотні тонн вантажів. Але чимало з них стопориться тут же із-за браку «порожняка». Скажімо, днями на станції пригальмувало близько 500 вагонів, у тому числі 250 з продуктами, які швидко псуються. Полиці наших магазинів рясніють лишень різними надписами, а м'ясо та інші харчі коптяться вже згадуваною трубою в Чопі (можливо, це і є її основне призначення?). До якої ж грані безвідповідальності, якщо не повної втрати совісті, треба опуститись, аби дійти до такого? «Там» прагнуть нам допомогти, а ми їм — свою неорганізованість.

Або таке. Напередодні новорічного та різдвяних свят буквально сипонули посилки з ФРН, Канади, Франції, Ізраїлю, США. В основному теж з продуктами. Їх вивантажували прямо на перон, бо місця під одним-єдиним навісом Чопського вузла зв'язку мало. Гори мішків лежать просто неба під снігом та дощем тижнями. Працівники дільниці міжнародного поштового обміну власними силами фізично не в змозі обробити таку кількість. Вихід з лабіринту — розширення виробничих площ, збільшення штату. Вже ніби є й відповідний конторис.

Проте, як зізнався заступник начальника вузла зв'язку М. Валько, мало віриться, що заповітна мрія стане реальністю це в нинішньому році. Бо хоч міністерство й виділило необхідні гроші, за них ніде не можуть придбати будівельні матеріали. Що ж, доведеться нашим громадянам, мабуть, і наступного року одержувати з Чопа підмоклі гостинці.

Через «ворота» крам не лише завозиться, а й вивозиться. Щоправда, тут проблем із псуванням продуктів немає. Із-за відсутності таких. Хоча як дивитись. Туристи і особливо приватні подорожувачі за кордон наочно доводять: щось-таки у нас ще залишилось. Та ж ковбаса, копченості, сири, згущене молоко... Знаходяться й потужні електронасоси, інша побутова техніка. Цікаво, де ж воно все береться за нинішнього тотального дефіциту?

Але що вдіяти бідному туристу, коли випускають його за кордон з пустими кишенями? От і вдається до різних хитрощів. Та ще й крам (якщо поталанить перевезти) на «тому боці» віддасть за півціни.

Чому б, нарешті, не виділити нашим громадянам щороку певну фіксовану валюту (як в інших цивілізованих державах), і хай би розподіляли, де та скільки витрачати. Мав би її, приміром, власник «Лади» (держномер Т 98-55 КР) з Криму, чи ховав би в «шестірці» недозволені до вивозу товари? Навряд. А так доведеться розпрощатись ще й з автомобілем.

У ці дні на штраф майданчику стоїть близько 30 затриманих машин різних марок. У 20 з них через «ворота» намагались провезти контрабанду. Є між порушниками і наші земляки.

Зелений «рафік» (держномер И 37-38 НИ) з Миколаєва пригальмували через «дрібниці» — в одного з 5 його пасажирів виявився підроблений паспорт. Митники вирішили оглянути ретельніше і автомобіль. А там — мисливська рушниця в робочому стані, предмети старовини, в тому числі ікони, золоті сережки.

Але це лише квіточки. А ягідки вразили навіть бувалих в бувальцях чопських митників. Мешканець м. Берегова М. Ю. Ербен, який відбував на постійне місце проживання в Угорську Республіку, з крупних речей, крім новенького трактора «Беларусь», моторного катера, прихопив з собою... річковий теплохід. Він бере на борт 76 пасажирів і використовується на мілководних річках. Звідкіля ж міг з'явитись на кордоні цей красень? До того ж оцінений, якщо вірити представленим паперам, усього-навсього в 5700 карбованців. Остаточну відповідь на це запитання дасть слідство. Бо ж перевозився він, як і деякі інші речі з «гардеробу» М. Ю. Ербена, за фіктивними документами, отже як контрабанда.

Ербена переплюнув житель Харкова, кандидат технічних наук М. Глезер, який півтора року тому став членом кооперативу «Техніка». Марк Мойсеєвич «спеціалізувався» на вояжах в Югославію. Цей заїзд став фатальним. Його «Волга» (держномер Х 17-11 ХА) виявилась вщерть нашпигованою контрабандою. Чого тут тільки не було: 19 золотих обручок, 11 золотих ланцюжків загальною довжиною близько семи метрів, 5 масивних кольє із благородного металу, десятки срібних ланцюжків тощо. Знайдено не менш поважний арсенал дефіцитних промтоварів. А все це «підкріплялось» валютою. Вартість усього товару склала 58,5 тисячі карбованців.

Та не поспішайте зводити догори очі. На цьому перелік вилученого не завершується. Його «апогеєм» стали два маленькі флакончики, як пізніше виявилось, з 1,6 грама отрути кобри та 6 грамами такої ж продукції зеленої жаби.

Довідково: за грам першої орієнтовно на Заході дають 20, за грам другої — 10 тисяч доларів. Ще 20 грамів отрути зеленої жаби та 8 грамів отрути гюрзи знайдено на квартирі М. Глезера.

Не поталанило Марку Мойсеєвичу. Насамперед завдяки пильності чекістів на чолі з начальником слідчого відділу управління КДБ по Закарпатській області О. Погоріляком, їх харківських колег, які давно «вели» спритного ділка.

Одумаймося, люди! Огляні́мся. Є ж стільки чесних і прямих доріг. Навіщо входити в лабіринт.

Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

Чоп,
Закарпатська область.

На знімках: «приватний» катер — на експорт; так зберігаються посилки з ФРН; це вилучено у «туристів»; увага: в машині контрабанда.

Фото Сергія КУРОВСЬКОГО.

ПОГОДА

Як повідомили нашому кореспонденту з Гідрометеоцентру, 24 січня по республіці, 25 січня у східній частині невеликі опади. Вітер північно-західний та західний, 7—12 метрів за секунду. Поривчастий. Температура вдень від 2 тепла до 4 градусів морозу, вночі 4—9 градусів морозу.

По Києву та області сьогодні вдень часом невеликі опади. Вітер північно-західний, 7—12 метрів за секунду, поривчастий. Температура від 2 морозу до 3 градусів тепла.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:

Заступник редактора Олександр Білий

Чергові редактори — Леонід Бровченко, Володимир Краснодемський

Автор макета — Анатолій Мироничев.

Змінний секретар — Леонід Підлужний.

Випусковий — Леонід Клюско.

Оформлення — Володимир Кисельов.

Коректори: Леся Онищенко, Валентина Лукаш, Євгенія Оратовська, Олена Чоповська, Галина Каблак.

Верстальники: Тетяна Балюк, Алла Будникова, Марія Солодюк, Ольга Яценко, Анатолій Артеменко, Сергій Скаженюк.

Лінотипісти — Тетяна Мухіна, Наталія Позняк.

* * *

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Індекс 60955.

Тираж 165.650.

Передплатна ціна на рік 19 крб. 60 коп.

Зам. 03150161.